T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

İŞKUR

T.C AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

TÜRKİYE İŞ KURUMU

2018 İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI BİLGİ VE İLETİŞİM SEKTÖRÜ RAPORU

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER i
TABLOLAR LİSTESİ ii
GRAFİKLER LİSTESİ iii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
GİRİŞ 1
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 3
İşyeri Verileri 3
Mevcut İstihdam Verileri 10
AÇIK İŞLER 16
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 26
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 35
SONUÇ 38
KAYNAKÇA 43

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 12
Tablo 2: Cinsiyete Göre En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 14
Tablo 3: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 19
Tablo 4: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler 21
Tablo 5: En Fazla Açık İş Olan Meslekler 23
Tablo 6: Yükseköğretim Mezunu Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek 24
Tablo 7: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 27
Tablo 8: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 28
Tablo 9: Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler 32
Tablo 10: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları 34
Tablo 11: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 35
Tablo 12: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 36

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı 3
Grafik 2: İşyerlerinin Faaliyet Yılına Göre Dağılımı 4
Grafik 3: Kısmi Zamanlı Çalışma, Vardiya ve İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı 5
Grafik 4: Kadın Çalışanların Kısmi Zamanlı ve Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerindeki Durumu 6
Grafik 5: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı 7
Grafik 6: AR-GE Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı 8
Grafik 7: İşyerlerinin İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı 9
Grafik 8: İŞKUR hizmetlerinden Yararlanmayan İşyerlerinin Yararlanmama Sebepleri 10
Grafik 9: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı 11
Grafik 10: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı 12
Grafik 11: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları 16
Grafik 12: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 17
Grafik 13: Açık İşlerde Cinsiyetin Önemli Olmama Oranı 18
Grafik 14: Açık İşlerde Engelli Tercihi 20
Grafik 15: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 22
Grafik 16: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 26
Grafik 17: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 29
Grafik 18: Gelecek Dönem İstihdam Beklentileri 37

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Bilgi ve İletişim Sektöründeki İşyerlerinin Açık İş, ARGE, İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumu, İhracat, İşyeri yaşı, Part Time, TGÇM, İşyeri Büyüklüğü, Vardiya ve Yatırım Planlama Durumu ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
Şekil 2: 20+ İşyerlerinde Çalışan Sayısına Oranla İllerin Eleman İhtiyaç Sıralaması 33

GİRİŞ

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasasının ihtiyaçlarını belirlemek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının nabzını tutmak, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak, seyrini izlemek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İŞKUR tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam eden araştırmalar 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle sürdürülmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve ihtiyaca uygun mesleki eğitim planlamasının yapılabilmesi için veri sağlamaktır.

2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 11.588'i 2-9 istihdamlı; 5.348'i 10-19 istihdamlı ve 72.388'i ise 20+ istihdamlı olmak üzere toplam 89.324 işyeri, 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi ile ziyaret edilmiştir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri 77 ilde tam sayım 4 ilde örneklem yöntemi ile il düzeyi ve Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde, 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre Türkiye geneli ve il düzeyi raporlarının yanı sıra sektörel raporlar da hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE Rev 2.) göre; Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık, Kamu Yönetimi ve Savunma; Sosyal Güvenlik, Hane Halklarında İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2 ve daha fazla istihdamlı işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada ise Bilgi ve İletişim sektörüne yönelik veriler değerlendirilmiştir.

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BİLGİ VE İLETİŞİM SEKTÖRÜ RAPORU

İşgücü Piyasası Araştırmalarının temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu kapsamda 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında 2-9, 10-19 ve 20+ işyerleri ziyaret edilerek gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılmış olan bu araştırmada il düzeyinde sonuç alabilmek maksadıyla 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde örneklem yöntemiyle saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Örneklem yapılan iller İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa'dır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemi kullanılmıştır.

2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek 1 milyon 295 bin 77 işyerine yönelik veri derlenmiştir. 1 milyon 295 bin 77 işyerinde 10 milyon 619 bin 386 çalışan tespit edilmiştir.

2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları kullanılarak Türkiye geneli ve il raporları dışında sektörel raporlar da hazırlanmıştır. Bu raporda Bilgi ve İletişim sektörü özelinde sonuçlar irdelenecektir. Bu sebeple rapor içerisinde Bilgi ve İletişim sektöründen bahsedilirken zaman zaman "sektör" ibaresi kullanılmıştır.

Bilgi ve İletişim sektörünün alt sektörleri içinde Yayımcılık Faaliyetleri; Sinema Filmi, Video ve Televizyon Programları Yapımcılığı, Ses Kaydı ve Müzik Yayımlama Faaliyetleri; Programcılık ve Yayıncılık Faaliyetleri; Telekominikasyon; Bilgisayar Programlama ve Danışmanlık , Bilgi Hizmet Faaliyetleri yer almaktadır. Özellikle raporda meslek bazında veriler incelenirken Bilgi ve İletişim sektörünün kapsamı dikkate alınmalıdır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 15 bin 148 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 172 bin 577 çalışan tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 1,2'si, çalışanların yüzde 1,6'sı Bilgi ve İletişim sektöründedir. Çalışan oranı işyeri oranına göre daha fazladır. Türkiye işgücü piyasasında çok fazla büyüklüğü olmayan ancak gelişime oldukça açık önemli bir sektördür.

İşyeri Verileri

İşyeri verileri bölümünde; Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamında faaliyet gösteren işyerlerinin özelliklerine ilişkin veriler ele alınacaktır.

Aşağıdaki grafikte sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin büyüklüklerine göre dağılımı incelenmiştir.

Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı

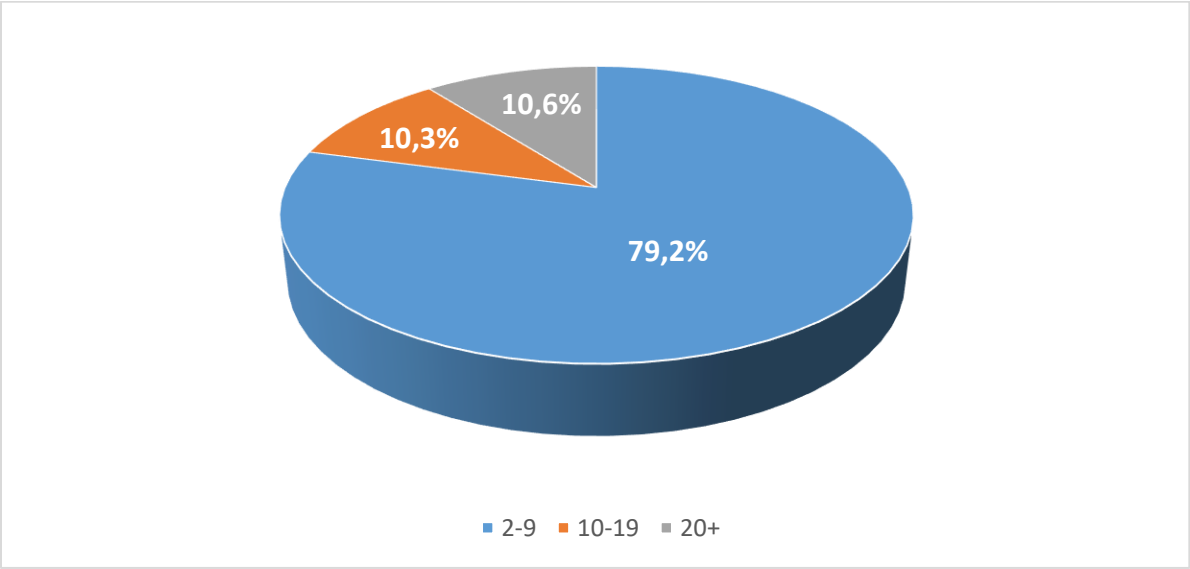

Kaynak: İPA 2018

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 79,2'si 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. 10-19 ve 20 ve daha fazla istihdamlı işyeri sayısı ise toplam işyerleri içinde sırası ile yüzde 10,3 ve yüzde 10,6 oranında bulunmaktadır. Türkiye genelinde faaliyet gösteren işyerlerleri için aynı değerlendirme yapıldığında yine 2-9 arası istihdamlı işyerlerinin Bilgi ve İletişim sektöründe olduğu gibi ağırlıklı olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 83,3'ü 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. Türkiye

genelindeki 20+ istihdamlı işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payı ise yüzde 8,2'dir. Bilgi ve İletişim sektöründe 20+ istihdamlı işyerlerinin oranı Türkiye geneline göre daha yüksektir. Bu durum Bilgi ve İletişim sektöründe çalışan sayısının işyeri sayısına göre Türkiye genelinde daha yüksek bir ağırlığı sahip olması sonucunu ortaya koymaktadır.

Sektördeki 2+ istihdamlı her 3 işyerinden 2 tanesi 10 yaşından küçüktür. 0-4 yaş aralığında bulunan işyerlerinin oranı yüzde 30,5 olup; 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerlerinin oranı ise yüzde 37,9'dur. İşyerlerinin yüzde 9,8'i 20 yıl ve üzeri bir zamandır faaliyette bulunmaktadır. Türkiye genelindeki işyerlerinin yüzde 56,9'u 10 yaşından küçük, yüzde 18,3'ü 20 ve daha uzun süredir faaliyette bulunduğu göz önüne alındığında Bilgi ve İletişim sektörü ülkemiz için daha genç bir sektördür.

Grafik 2: İşyerlerinin Faaliyet Yılına Göre Dağılımı

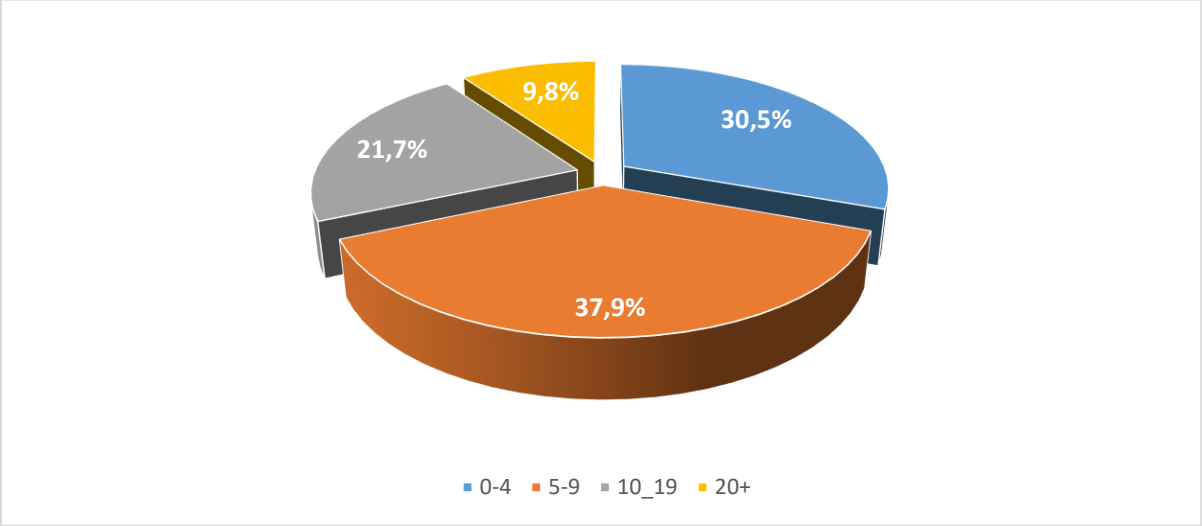

Kaynak: İPA 2018

0-4 yaş aralığında bulunan işyerleri toplam çalışanların yüzde 21'lik kısmını barındırırken 20 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren firmalar toplam çalışanın yüzde 15,3'lük kısmını kapsamaktadır. Sektördeki köklü işyerleri çalışan sayısı fazla olan işyerleridir. Uzun süredir faaliyet gösteren firmaların kurumsallaşmış bir yapıya sahip olması firmaların açık iş oranlarında kendini göstermektedir. 0-4 yaş aralığında yer alan işyerlerinin açık iş oranı yüzde 11,1 iken 20 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren firmaların açık iş oranı yüzde 2,8'dir. 0-4 yaş aralığındaki işyerleri yüzde 18,8 oranında net istihdam artışı beklerken 20 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren firmalar yüzde 2,6 oranında net istihdam artışı beklemektedir.

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin kısmi zamanlı çalışması, vardiya çalışması ve ihracat yapma durumları incelenmiştir.

Sektördeki işyerlerinde kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerinin oranı yüzde 10,7 olarak tespit edilmiştir. İşyeri büyüklüğü arttıkça kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerinin oranı da artma eğilimindedir. 2-9 istihdamlı işyerleri için bu oran yüzde 8,6 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 16,2 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 20,8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye geneline göre sektörde kısmi zamanlı çalışanı olan işyeri oranı daha yüksektir. Türkiye genelinde bu oran yüzde 7'dir.

Grafik 3: Kısmi Zamanlı Çalışma, Vardiya ve İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı

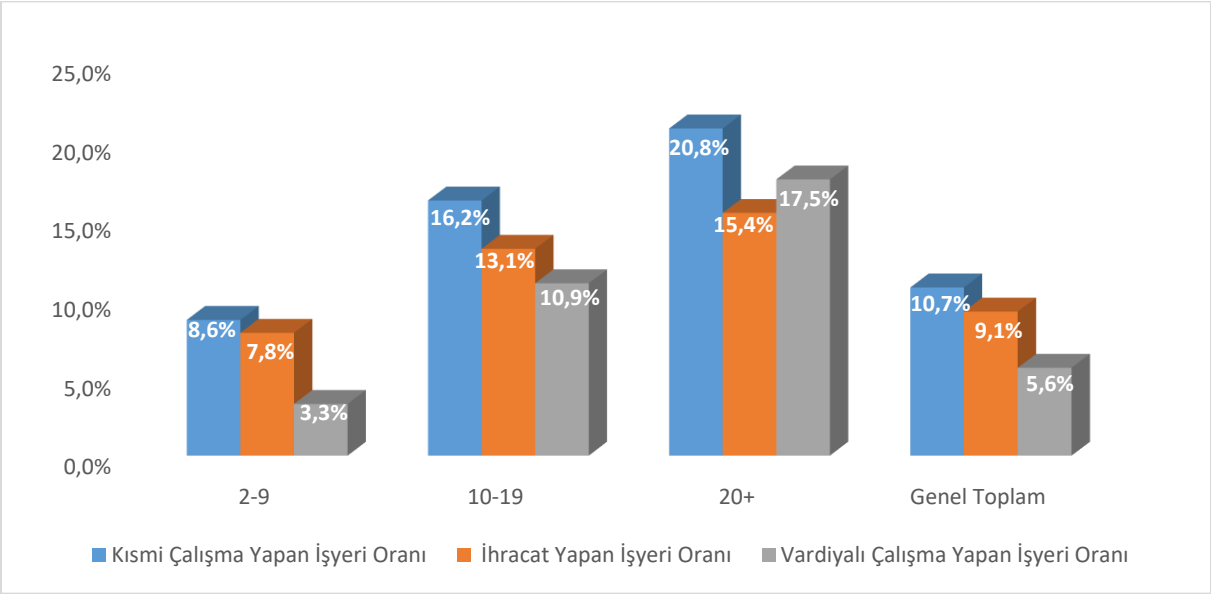

Kaynak: İPA 2018

Sektördeki ihracat yapan işyerlerinin oranı yüzde 9,1'dir. Bu alanda da sektör, Türkiye geneline göre yüksek bir orana sahiptir. Türkiye genelinde toplam işyerlerinin yüzde 6,2'si ihracat yapmaktadır. Sektörde yine işyeri büyüklüğü arttıkça ihracat yapma oranı da artmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 7,8 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 13,1 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 15,4'tür. Ancak Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerleri için ihracat yapma oranı sektördeki orandan daha yüksektir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmaktadır.

Vardiyalı çalışma gerçekleştiren işyerleri ise sektördeki işyerlerinin yüzde 5,6'sını oluşturmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 3,3 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 10,9 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 17,5'tir. Vardiyalı çalışma yapmak,

sektörde Türkiye geneline göre düşüktür. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin oranı yüzde 8 olarak gerçekleşmiştir.

Kadınların işgücü piyasasına girişinde özellikle kısmi zamanlı çalışmaların olumlu etkisi bulunmaktadır. Gerek işgücü piyasasında yeterli iş tecrübesi bulunmayan kadınların istihdam edilmesinde gerekse de aile yükümlülükleri sebebiyle işgücü piyasası dışında kalan kadınların istihdamının arttırılması açısından kısmi zamanlı çalışmalar büyük öneme sahiptir. Kısmi zamanlı çalışmalar tam süreli çalışmalara geçişte de köprü görevi görmekte ve hatta geçici istihdamdan kalıcı istihdama da sevk edebilmektedir. Türkiye genelinde kısmi zamanlı çalışmalar yapan işyerlerinde kadın istihdamının oranı diğer işyerlerine göre daha yüksek çıkmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye genelinde kısmi zamanlı çalışanı bulunan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 32,6 iken kısmi zamanlı çalışanı olmayan işyerlerinde yüzde 24,2'dir. Ancak bu durum sektörler arasında farklılık gösterebilmektedir.

Grafik 4: Kadın Çalışanların Kısmi Zamanlı ve Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerindeki Durumu

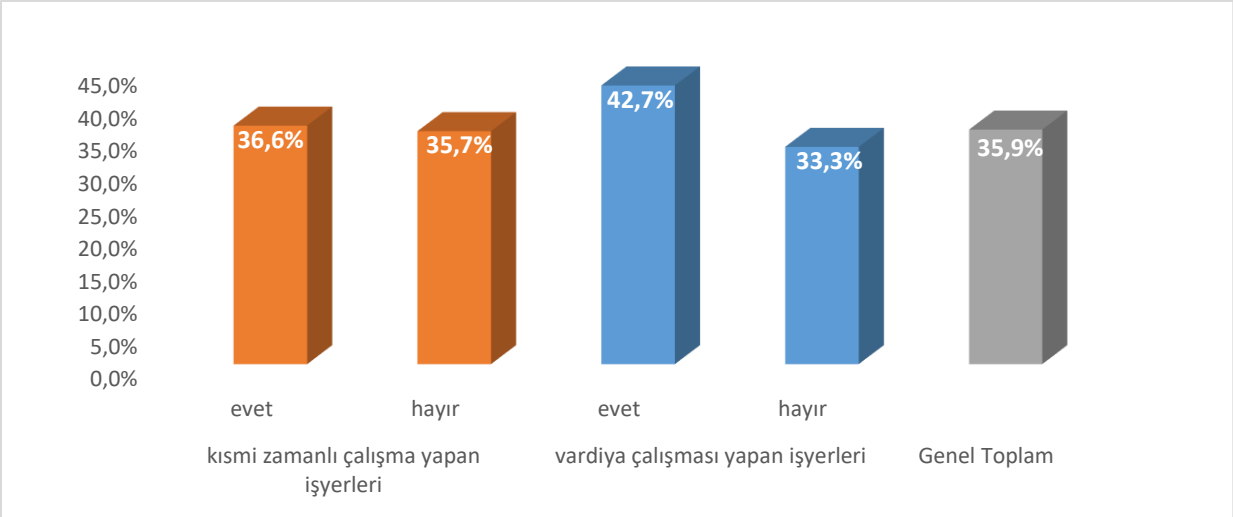

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinde kısmi zamanlı çalışma yapılıyor olması kadın istihdamını önemli derecede etkileyen bir faktör olarak görülmemektedir. Sektörde faaliyet gösteren kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinde kadın istihdamı toplam istihdamın yüzde 36,6'sı olarak gerçekleşmişken, bu oran kısmi zamanlı çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 35,7 olarak tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere Türkiye genelindeki oranlarla kıyaslandığında sektörde kısmi zamanlı çalışma yapılıp yapılmaması kadın istihdamını çok fazla etkilememektedir.

Bununla birlikte araştırma kapsamında bu soruyu işverenlere yöneltildiğinde sadece işyerlerinde kısmi zamanlı çalışmaların yapılıp yapılmadığının sorulduğuna dikkat etmek gerekmektedir. Bu işyerlerinden kısmi zamanlı çalışanların ne kadarının kadın ya da erkek olduğuna ilişkin veri alınmamaktadır.

Sektörde vardiyalı çalışma gerçekleştiren işyerlerinde kadın istihdamının oranının vardiyalı çalışma gerçekleştirmeyen işyerlerine göre daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadınların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 42,7 iken bu oran vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 33,3 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde kadınların toplam istihdam içindeki oranı yüzde 26 iken vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde yüzde 24,9'dur. Genel itibariyle vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde kadınların çalışma oranı nispeten daha yüksek gerçekleşmektedir. Türkiye genelinde bu oranlar birbirine yakın gerçekleşmişse de sektörlere göre birbirlerinden farklı bir şekilde gerçekleşen sektörler bulunmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe ise oranlar birbirine çok yakın olmasa da vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadınların oranının nispeten daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu oranlar ise Bilgi ve İletişim sektöründe nitelik gerektiren alanlarda vardiyalı çalışmaların kadın istihdamının önünde engel teşkil etmediğini göstermektedir.

Grafik 5: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı

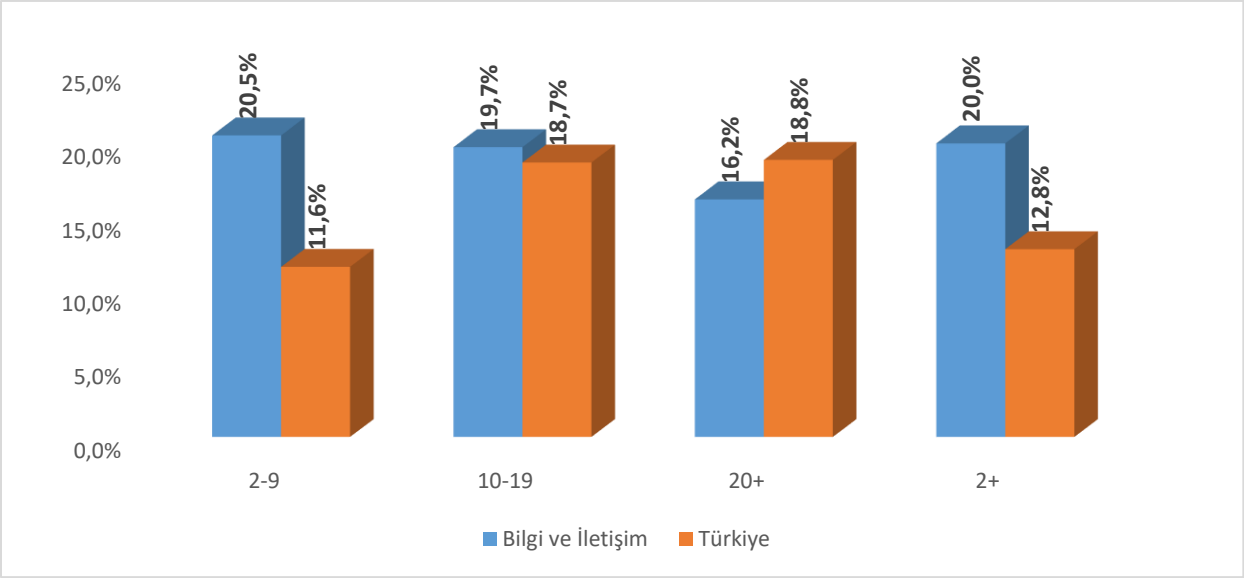

Kaynak: İPA 2018

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 20'si gelecek 1 yıl içinde yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 12,8 olarak gerçekleşmiştir. Sektörde planlanan yatırım türlerinde teknolojik yatırım ön plana çıkmıştır. 1 yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin yüzde 49,8'i teknolojik yatırım yapmayı düşünmektedir. Daha sonra ise yüzde 44,9 ile stratejik yatırım gelmektedir.

Grafik 6: AR-GE Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı

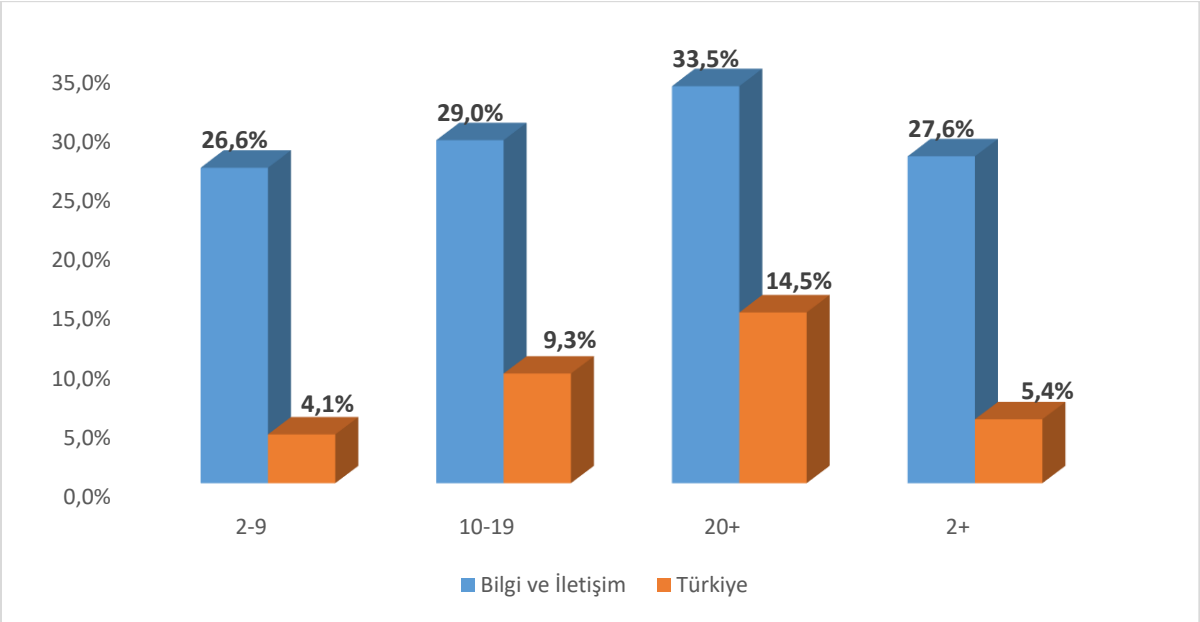

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründe olup araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 27,6'sında AR-GE çalışması yapıldığı belirtilmiştir. Türkiye genelinde ise AR-GE çalışması yapan işyerlerinin oranı yüzde 5,4 olarak gerçekleşmiştir. Bilgi ve İletişim sektörü en fazla oranda AR-GE çalışması yapan sektör olarak dikkat çekmektedir.

Bilgi ve İletişim sektöründe işyeri büyüklüklerine göre bu oranlar incelendiğinde ise; büyüklük arttıkça AR-GE çalışması yapan işyeri oranının yükseldiği dikkati çekmektedir. Sektörde 2-9 istihdamlı işyerlerinde AR-GE çalışması yapan işyerlerini oranı yüzde 26,6; 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 29 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 33,5 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere sektörde firmaların çalışan sayısı arttıkça AR-GE çalışmaları yoğunlaşmaktadır. AR-GE çalışmaları bilimsel ve teknik bilgi birikimini arttırmak gayesi ile gerçekleştirildiğinden Bilgi ve İletişim sektörü de bu alanda öncü bir sektör durumundadır.

Grafik 7: İşyerlerinin İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı

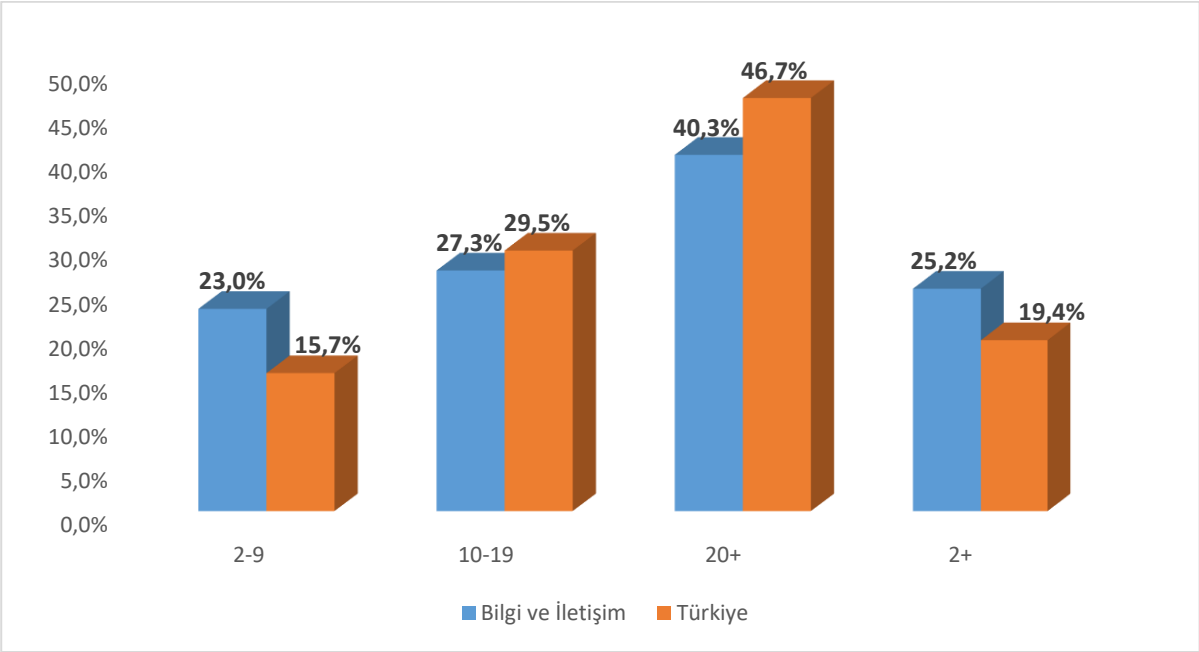

Kaynak: İPA 2018

Grafik 7'de sektördeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden son 1 yıl içinde yararlanma durumu yer almaktadır. Grafikte işyerlerinin büyüklüğü arttıkça İŞKUR'dan yararlanma oranlarının arttığı görülmektedir. Başka bir ifade ile işyeri büyüklüğü ile Kurum hizmetlerinden faydalanma arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 23 iken bu oran 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 27,3'e; 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 40,3'e yükselmektedir.

Türkiye genelinde ise aynı eğilim devam etmektedir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 15,7; 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 29,5 iken 20+ istihdamlı işyerleri için ise bu oran yüzde 46,7'ye yükselmektedir. Sektörde 2-9 istihdamlı işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı, Türkiye geneline göre oldukça yüksek durumdadır.

Sektördeki araştırma kapsamında bulunan tüm işyerleri içinde son 1 yıl içerisinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranı ise yüzde 25,2'dir. Bir diğer ifadeyle Türkiye genelinde Bilgi ve İletişim sektöründe faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki her 4 işyerinden 1'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranı Türkiye genelinde ise yüzde 19,4 olarak tespit edilmiştir.

Sektörde, İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 58,8'i Eleman Talebi hizmetinden yararlanmış olup, ikinci sırada yüzde 55,9 oranı ile İşbaşı Eğitim Programı bulunmaktadır. Bu iki hizmeti yüzde 49,3 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti takip etmiştir.

Grafik 8: İŞKUR hizmetlerinden Yararlanmayan İşyerlerinin Yararlanmama Sebepleri

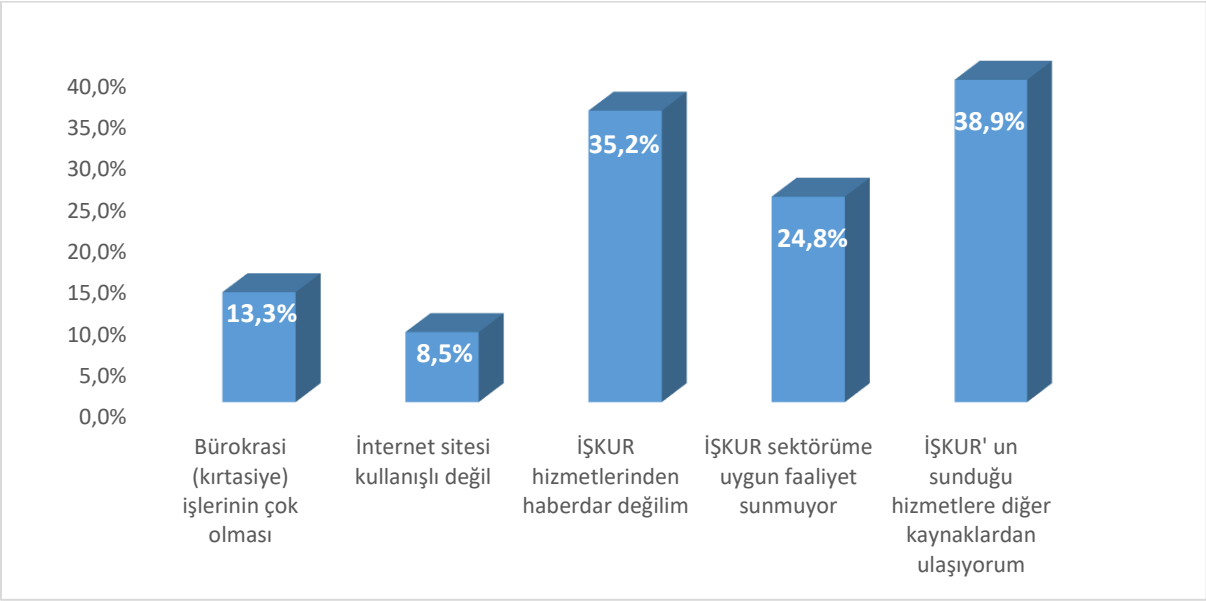

Kaynak: İPA 2018

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerine bu durumun nedeni sorulmuştur. Bu bağlamda Bilgi ve İletişim sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinin yüzde 38,9'u İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaştığını belirtmişlerdir. İŞKUR hizmetlerinden haberdar olmayan ve bu sebeple hizmetlerden yararlanmadığını belirten işverenler ise toplam hizmetlerden yararlanmayan işyerlerinin yüzde 35,2'sini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaştığını belirten işyeri oranı yüzde 42,6'dır. İŞKUR hizmetlerinden haberdar olmayan ve bu sebeple hizmetlerden yararlanmadığını belirten işverenlerin oranı ise yüzde 29,5 olarak gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam Verileri

Bu bölümde Bilgi ve İletişim sektörü altında faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki işyerlerinde istihdam edilenlere ilişkin verilere yer verilecektir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 172 bin 577 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 64,1'i erkeklerden, yüzde 35,9'u ise kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma

kapsamında bulunan işyerlerinde Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 10 milyon 619 bin 386 olarak tespit edilmiş olup, Türkiye genelinde toplam çalışanların yüzde 25,7'si kadınlardan oluşmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre 10 puan daha fazladır. Türkiye genelinde çalışan her 4 kişiden 1 tanesi kadın iken Bilgi ve İletişim sektöründe her çalışan 3 kişiden 1 tanesi kadındır. Ayrıca kadınların bu sektörde nitelikli işlerde çalışması sektörün kadın istihdamı açısından önemini daha da arttırmaktadır.

Grafik 9: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı

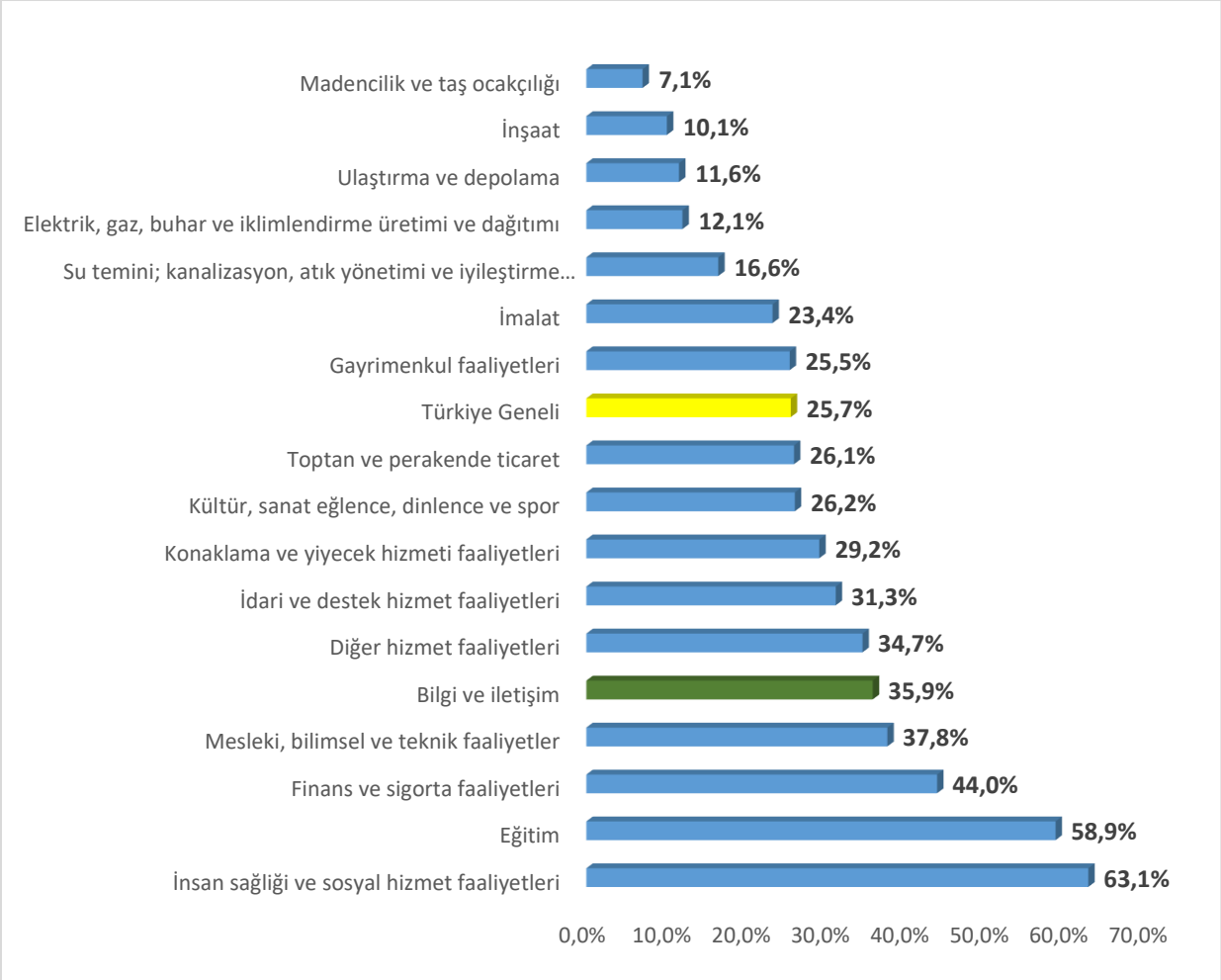

Kaynak: İPA 2018

Grafik 9'da sektörlere göre kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranları gösterilmiştir. Bilgi ve İletişim sektörü kadın çalışanların en fazla olduğu 5. sektör durumundadır.

Geçen yıl ise sektörde 170 bin 347 çalışan tespit edilmiştir. 2018 yılı araştırmasına göre çalışan sayısı geçen yıla göre yüzde 1,3 oranında artış göstermiştir.

Grafik 10: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı

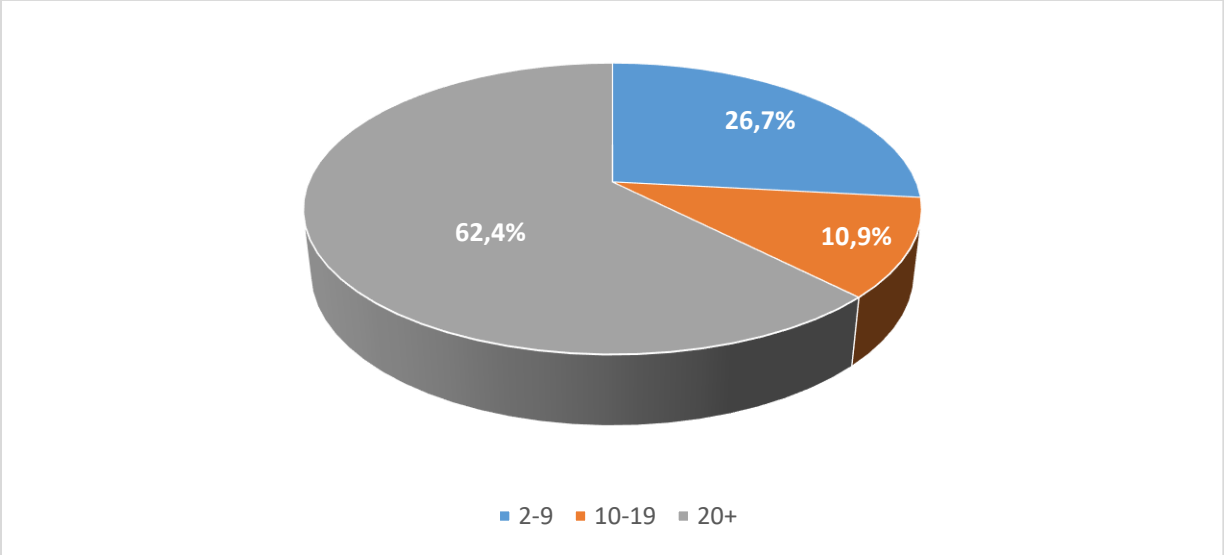

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründeki çalışanların yüzde 62,4'ü 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 26,7'si bir diğer ifadeyle 4'te 1'i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır. 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde çalışanlar ise sektörde toplam çalışanların yüzde 10,9'unu oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise 20+ istihdamlı işyerlerindeki çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 53,9; 2-9 istihdamlı işyerleri için yüzde 34,2 ve 10-19 istihdamlı işyerleri için ise yüzde 11,9'dur. Sektörde, Türkiye geneline göre 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların oranı daha fazladır.

İşyeri sayısı olarak ağırlık 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde olmasına rağmen çalışan sayısında ağırlık 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerindedir.

Tablo 1: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

MESLEK GRUPLARI	Kadın	Erkek	Toplam
Profesyonel Meslek Mensupları	22.419	48.693	71.112
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	18.497	13.904	32.401
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8.762	22.114	30.876
Yöneticiler	4.640	9.005	13.645
Hizmet ve Satış Elemanları	2.865	4.909	7.774
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.864	5.814	7.678
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2.869	4.364	7.233

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	123	1.728	1.851
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışan.	0	9	9
GENEL TOPLAM	62.037	110.540	172.577

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründe en fazla istihdam edilen meslek grubunun Profesyonel Meslek Mensupları olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda istihdam edilenler toplam sayının yüzde 41,2'sini oluşturmaktadır. Daha sonra ise yüzde 18,8 oranı ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 17,9 oranı ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu yer almaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde çalışan sayısı, sektörün toplam çalışan sayısı içinde yüzde 4,2'lik bir oranda bulunmaktadır. Bu oran Türkiye genelindeki yüzde 13'lük orana göre oldukça düşük durumdadır. Ayrıca Profesyonel Meslek Mensupları grubunda istihdam edilenler, sektördeki toplam istihdamın yüzde 41,2'sini oluşturarak bu gruptaki Türkiye genelindeki yüzde 13,5'lik oranın oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Bu meslek grubunda ağırlıklı olarak lisans ve üstü eğitim düzeylerine mensup kişiler istihdam edildiğinden ve Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdeki istihdamın, toplam istihdamın içinde düşük olması sektörde çalışanların eğitim seviyesinin yüksekliğini göstermektedir. Bilgi ve İletişim sektöründe çalışanların nitelik ve eğitim düzeyi Türkiye geneline göre ve diğer sektörlere göre daha yüksektir.

Kadınların yüzde 36,1'i ve erkeklerin yüzde 44'ü Profesyonel Meslek Mensuplarında yer almaktadır. Kadınlarda yüzde 29,8 ile ikinci sırada Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar yer alırken erkeklerde yüzde 20 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu bulunmaktadır. Ayrıca Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda kadın çalışan sayısı erkek çalışan sayısından fazladır. Türkiye genelinde ise kadınların ağırlıklı olduğu meslek grubu bulunmamaktadır.

Tablo 2: Cinsiyete Göre En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Yazılım Mühendisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Yazılım Mühendisi	Yazılım Geliştiricisi	Yazılım Mühendisi
Sekreter	Bilgisayar Mühendisi	Yazılım Geliştiricisi
Büro Memuru (Genel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Bilgisayar Mühendisi
Diğer Ses Cihazları Operatörleri ve Sinema Makinistleri	Muhabir	Büro Memuru (Genel)
Yazılım Geliştiricisi	Büro Memuru (Genel)	Diğer Ses Cihazları Operatörleri Ve Sinema Makinistleri
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Teknik Servis Elemanı	Muhabir
Muhasebeci	Yazılım Destek Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Diğer Ses Cihazları Operatörleri ve Sinema Makinistleri	Yazılım Destek Uzmanı
Müşteri Temsilcisi	Bilgisayar Programcısı	Bilgisayar Programcısı
Muhabir	Satış Danışmanı / Uzmanı	Teknik Servis Elemanı
Yazılım Destek Uzmanı	İşletmeci	Muhasebeci
Temizlik Görevlisi	Kameraman	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Bilgisayar Mühendisi	Diğer Büro Memurları	Müşteri Temsilcisi
Editör-Gazete, Dergi Vb.	Sinema Yönetmeni	İşletmeci
Matbaa İşçisi	Diğer Mühendisler	Sekreter
Büro Yönetimi ve Sekreterlik	Proje Yöneticisi	Temizlik Görevlisi
Ön Muhasebeci	Satış Yönetimi / Perakende Satış Ve Mağaza Yönetimi Meslek Elemanı	Proje Yöneticisi
Proje Yöneticisi	Genel Müdür	Editör-Gazete, Dergi Vb.
Sosyal Medya Uzmanı	Muhasebeci	Sinema Yönetmeni

Kaynak: İPA 2018

Yukarıdaki tabloda ise Bilgi ve İletişim sektöründeki istihdamın mesleklere göre dağılımı incelenerek ilk 20 meslek verilmiştir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde çalışanlar içinde ilk sırada Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği yer almaktadır. Daha sonra ise Yazılım Mühendisi, Yazılım Geliştiricisi ve Bilgisayar Mühendisi meslekleri bulunmaktadır.

Erkeklerde en çok çalışılan meslekte ilk sırada Yazılım Mühendisi; kadınlarda ise Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki payı değerlendirildiğinde; sektördeki işyerleri Türkiye genelindeki işyerlerinin yüzde 1,2'sini; mevcut istihdamı ise toplam istihdamın yüzde 1,6'sını oluşturmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir. Bu bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, işgücü talebine yönelik olarak planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2018 yılı 2 Nisan-11 Mayıs tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği zamanda açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, açık işlerinde engelli işgücü tercih edip etmeyecekleri, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur.

Araştırma kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 15 bin 148 işyerinden 2 bin 876'sında çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, 2 bin 876 işyerinden toplam 9 bin 705 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Aşağıdaki grafikte de görüldüğü üzere sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 19'una tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 6,4 puan üzerindedir.

Grafik 11: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları

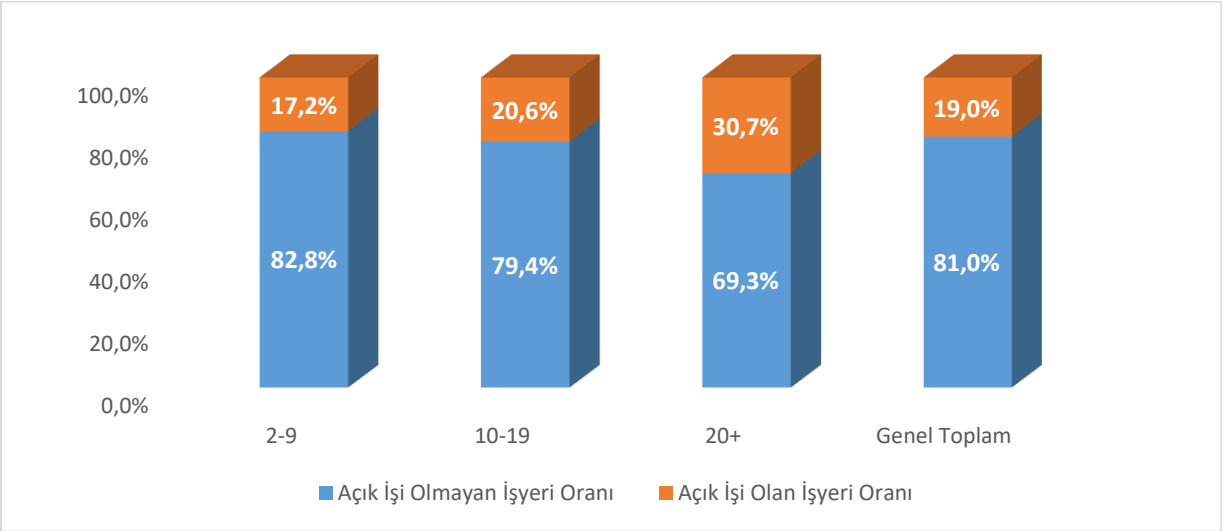

Kaynak: İPA 2018

İşyeri büyüklüklerine göre ise 2-9 arası istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,2'sinde açık iş bulunmakta iken; 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 20,6'ya yükselmektedir. 20+ istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 30,7'sinin açık işi bulunmaktadır. İşyeri büyüklüğü arttıkça açık işi olan işyeri oranı artmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektörünün ***açık iş oranı yüzde 5,3*** olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin 94,7'sinin fiili istihdamda olduğu, 5,3 kişilik ise personel açığının bulunduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranı Türkiye genelinde yüzde 4,2 olarak tespit edilmiştir. Sektörün açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranından 1,1 puan üstünde gerçekleşmiştir. Bilgi ve İletişim sektörünün eleman ihtiyacı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bilgi ve İletişim sektörü genç ve gelişen bir sektör olarak nitelikli ve eğitimli işgücüne ihtiyaç duymaktadır.

Grafik 12: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

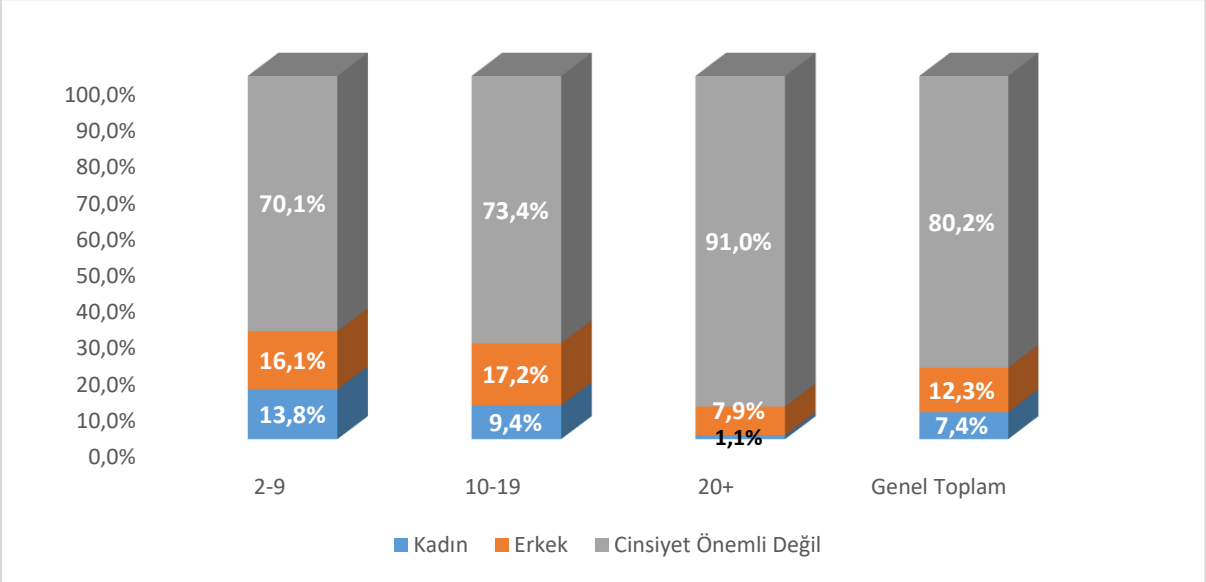

Kaynak: İPA 2018

Yukarıdaki grafikte ise işverenlerin açık işlerinde cinsiyet özelinde tercihleri yansıtılmıştır. Sektörde 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan toplam 9 bin 705 kişilik açık işin yüzde 80,2'sinde kadın ya da erkek anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmişlerdir. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 7,4'ünde sadece "kadın" işgücü tercihinde bulunulmuştur.

Sadece "kadın" işgücü istihdam edilmesi yönünde tercihte bulunulması, özellikle işyeri büyüklüğü farklılaştıkça önemli bir özellik göstermektedir. Küçük ölçekli işyerlerinde daha fazla

oranda kadın işgücü tercihi dikkati çekmektedir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde açık işlerin yüzde 13,8'inde kadın işgücü tercihinde bulunulmuşken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 9,4'e düşmektedir. 20+ istihdamlı işyerlerinde yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir.

Grafik 13: Açık İşlerde Cinsiyetin Önemi

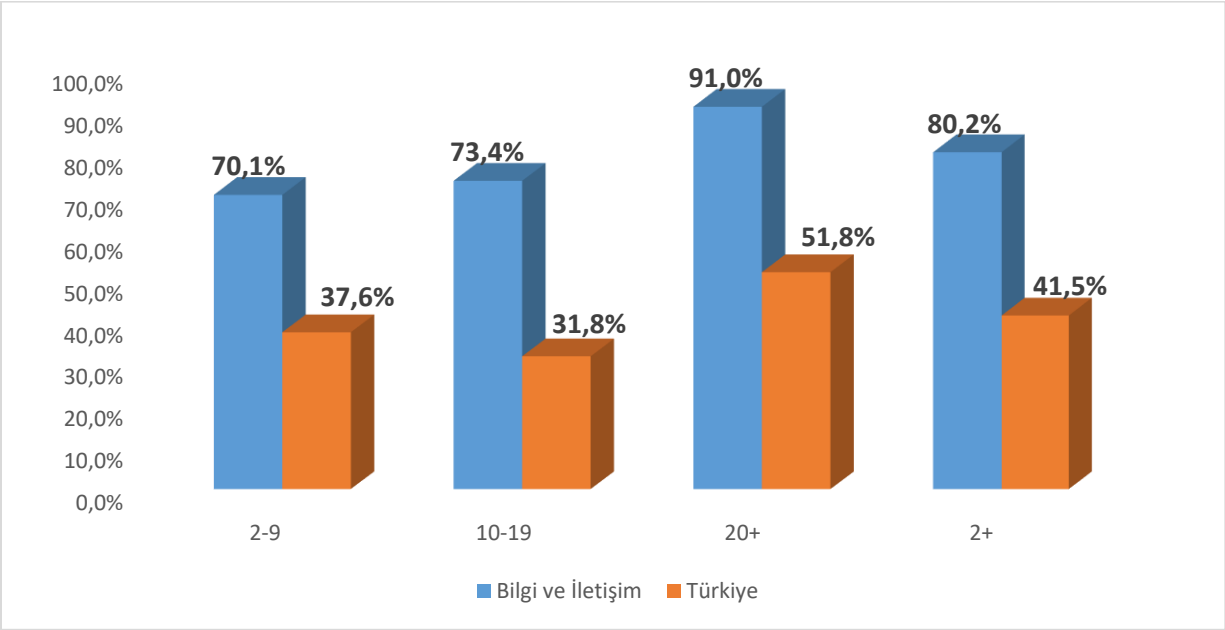

Araştırma kapsamında dikkat çeken sonuçlardan biri işyerleri büyüdükçe cinsiyetin önemli olmadığı açık iş tercihlerinin sürekli olarak artmasıdır. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 70,1'inde cinsiyetin önemli olmadığı hususu vurgulanmışken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 73,4'e, 20+ istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 91'e yükselmiştir. Bu durum Türkiye genelinde, sektördeki kadar belirgin olmasa da 20+ istihdamlı işyerlerinde, 2-9 isithdamlı işyerlerine göre daha yüksek gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde 2-9 istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 37,6'sında cinsiyetin önemli olmadığı belirtilmişken, 10-19 istihdamlı işyerleri için bu oran yüzde 31,8; 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 51,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu artış eğiliminin nedeni olarak; özellikle kurumsal firmalarda daha çok eğitim ve beceri düzeyine önem gösterilmesi, işi yapabilecek yetkinliğin ön plana çıkarak cinsiyetin tercih kriteri olarak ortaya çıkmaması gösterilebilir. Ayrıca yüksek eğitim istenen mesleklerde de cinsiyet farklılaşması ortadan kalkmaktadır. Bu anlamda Bilgi ve İletişim sektörü diğer sektörlerden ayrışmaktadır.

Tablo 3: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Seviyesi	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Lise altı	0,0%	1,7%	0,6%	0,7%
Çıraklık Eğitimi	1,1%	8,4%	2,7%	3,3%
Genel lise	51,9%	21,3%	7,6%	12,6%
Meslek lisesi	7,0%	30,4%	1,6%	5,6%
Meslek yüksekokulu	1,6%	13,5%	3,7%	4,7%
Lisans	35,3%	18,3%	46,9%	42,5%
Lisansüstü	0,2%	0,1%	6,1%	4,9%
Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	3,1%	6,4%	30,8%	25,7%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2018

Yukarıdaki tabloda ise işverenlerin cinsiyet kırılımına göre açık işlerinde hangi eğitim düzeyini talep ettikleri gösterilmiştir. Genel anlamda Bilgi ve İletişim sektöründe 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 42,5'inde lisans mezunu talep edilmiştir. Lisans mezunundan sonra en çok talep edilen eğitim düzeyinde ise işverenler herhangi bir eğitim düzeyi istememişlerdir. Herhangi bir eğitim düzeyi aranmayan açık işler, toplam açık işlerin yüzde 25,7'sini oluşturmaktadır. Daha sonra ise yüzde 12,6 ile genel lise mezunu talep edilmiş olup genel lise mezununu, yüzde 5,6 ile meslek lisesi takip etmiştir. Bilgi ve İletişim sektöründeki açık işlerde binde 7 gibi düşük bir oranda lise altı eğitim düzeyinde işgücü talebinde bulunulmuştur. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisans üstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu oranlar da sektörün mevcut istihdamından sonra ihtiyaç duyulan işgücünün de eğitim seviyesinin yüksekliğini açıklamaktadır.

Bu oranları Türkiye geneli ile mukayese edersek; Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 7,2'sinde lisans mezunu talep edilmiştir. Türkiye genelinde en fazla oranda işverenler herhangi bir eğitim düzeyi aramamakta ve bunun oranı yüzde 40,6'dır. Bilgi ve İletişim sektöründeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye genelinin oldukça üzerindedir.

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri cinsiyet özelinde değerlendirildiğinde; kadın işgücü tercihlerinde yüzde 51,9 Genel Lise ilk sırada yer almışken, erkek işgücü taleplerinde yüzde

30,4 ile meslek lisesi mezuniyeti öne çıkmıştır. Kadınlarda daha sonra lisans mezuniyeti öne çıkmışken, erkeklerde genel lise önemli bir ağırlık olarak görülmektedir.

Sektörde cinsiyet bazında ayrım yapılmayarak kadın ya da erkek işgücünün önemli olmadığı açık işler için ise yüzde 46,9 oranla lisans mezunu talep edilmiştir. Tablodan anlaşılacağı üzere sadece kadın işgücü ya da sadece erkek işgücü talep edilmeyen açık işler için talep edilen eğitim seviyesi daha yüksektir. Bu sonucun arkasında, yükseköğretim mezunu talep edilen işler için "kadın işi" ya da "erkek işi" ayrımı yapılmadığı ve önemli olan kriterin işi yapabilecek yetkinliğe sahip olunması gerektiği hususu bulunmaktadır.

Grafik 14: Açık İşlerde Engelli Tercihi

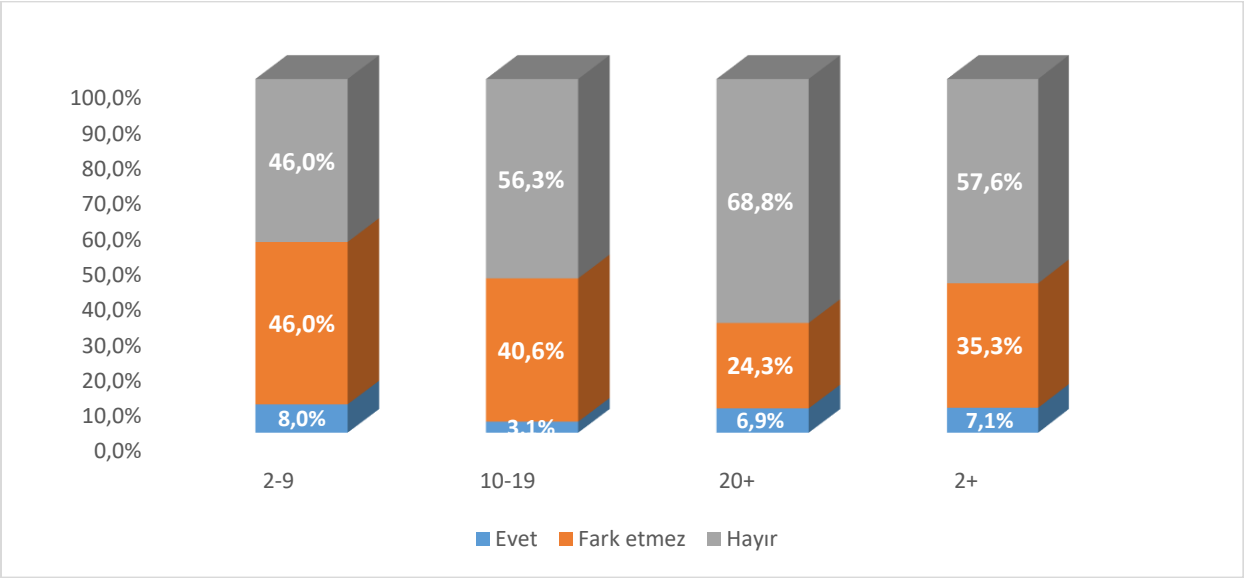

Kaynak: İPA 2018

Sektörde işverenlerin açık işlerinde engelli istihdam etme yönündeki görüşleri incelenmiştir. Sektörde araştırma kapsamında olan işyerlerindeki açık işlerin yüzde 7,1'inde engelli istihdam etme yönünde işverenlerin olumlu görüşü bulunmaktadır. Açık işlerin yüzde 35,3'ünde ise işverenler, engellilik durumunun önemli olmadığını ifade etmişlerdir. Bir diğer ifadeyle sektördeki açık işlerin yüzde 42,4'ünde işverenlerin engelli çalıştırmaya yönelik tutumları olumludur. Türkiye genelinde bu oran yüzde 32,1'dir. Dolaysıyla Bilgi ve İletişim sektöründeki açık işlerde engelli istihdam etme potansiyeli Türkiye geneline göre daha yüksektir.

Bu husus işyeri büyüklüklerine göre değişebilmektedir. İşverenlerin açık işleri için engelli çalıştırma yönündeki eğilimi küçük işyerleri için daha yüksektir. Grafikten de görüleceği üzere; 2-9 istihdamlı işyerlerindeki açık işlerin yüzde 46'sı için engelli çalıştırma yönünde "hayır"

cevabı alınmışken; 10-19 istihdamlı işyerlerindeki açık işler için bu oran yüzde 56,3; 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 68,8'dir. İşyeri büyüklüğü arttıkça engelli çalıştırma yönünde olumsuz eğilim artmaktadır.

Türkiye genelinde ise işyeri büyüklüğü arttıkça engelli çalıştırma yönünde Bilgi ve İletişim sektöründeki kadar olumsuz eğilim bulunmamaktadır. Türkiye genelinde 2-9 istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerinin yüzde 70,1'i ve 10-19 istihdamlı işyerlerindeki açık işlerin yüzde 82'si için engelli çalıştırma yönünde "hayır"cevabı alınmışken, 20+ istihdamlı işyerleri için bu oran yüzde 59'a düşmektedir. Hatta engelli çalıştırma yönünde "evet" ile "farketmez" cevabı alınan açık işler için en fazla oranın 20+ istihdamlı işyerlerinden geldiği tespit edilmiştir.

Tablo 4: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler

Beceriler	2-9	10-19	20+	2+
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	1	1
Bilgisayar kullanımı	1	1	2	2
Takım Çalışması	3	6	8	3
İletişim ve İfade Yeteneği	5	5	3	4
Proje Tabanlı Çalışma	4	9	7	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	4	10	6
Yabancı Dil	7	7	6	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	8	4	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	10	3	5	9
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	9	10	9	10

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Bilgisayar Kullanımı ve üçüncü sırada ise Takım Çalışması bulunmaktadır.

İşyeri büyüklüklerine göre becerilerin sıralamasına bakıldığında ise ilk 2 sıradaki becerilerin yerleri değişse de aynı becerilerin ilk 2 sırada yerini aldığı görülmektedir.

Sektörün, açık işler için talep edilen beceriler incelendiğinde özellikle Türkiye genelinden Fiziki ve Bedensel Yeterlilik konusunda ayrıldığı görülmektedir. Nitekim Fiziki ve Bedensel Yeterlilik

sektörde son sırada bulunurken, Türkiye genelinde ilk sırada yer almaktadır. Bu durum da, sektörde talep edilen işgücünün niteliğine daha çok önem verildiğini göstermektedir.

Grafik 15: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

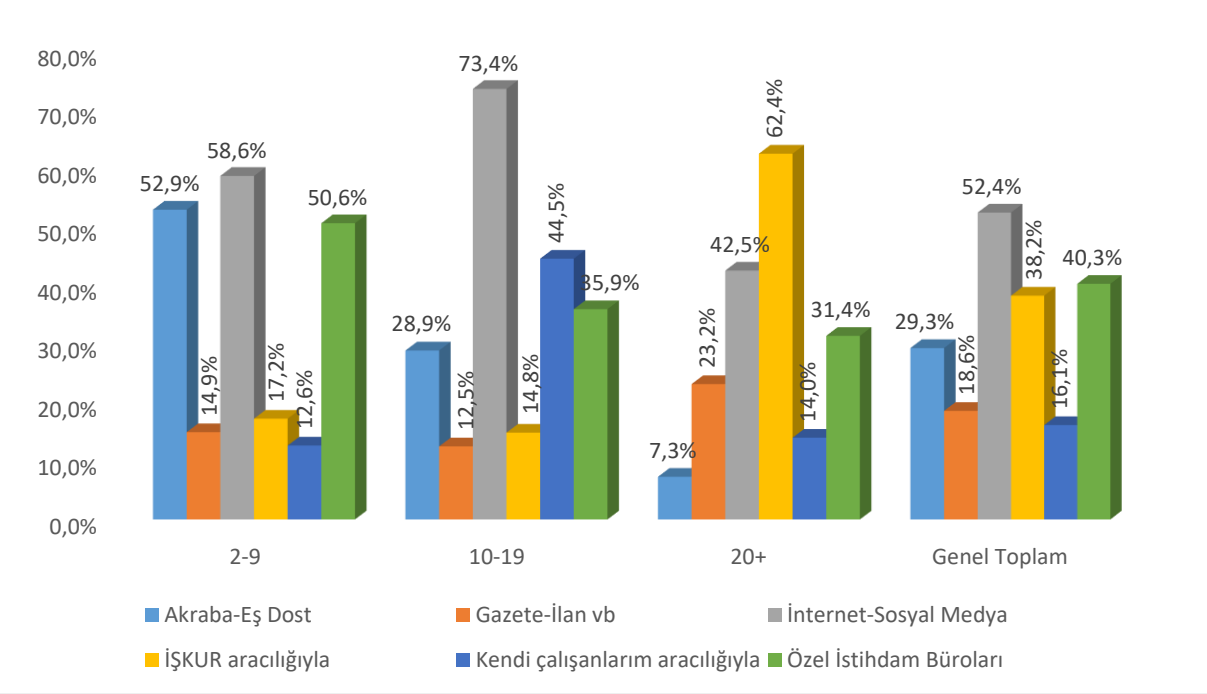

Kaynak: İPA 2018

İşverenlerin açık işleri için kullandıkları arama kanalları işyeri büyüklüklerine göre önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Akraba-eş dost kanalı, 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerlerinden alınan açık işler için önemli bir ağırlık teşkil etse de 20+ istihdamlı büyük firmalar için çok büyük bir önemi bulunmamaktadır. Türkiye geneli açık işi olan işyerlerinin arama kanalı tercihlerine balkıldığında bu durumun daha çok Bilgi ve İletişim sektörüne özgü olduğu anlaşılmaktadır. 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerlerine göre daha düşük oranda olsa bile 20+ istihdamlı işyerlerinde yüzde 37,4 oranı ile Akraba-Eş Dost arama kanalının önemli ölçüde etkin olduğu görülmektedir.Sonuç olarak Bilgi ve İletişim sektöründe işyeri büyüklüğü arttıkça talep edilen açık işlerde Akraba-Eş Dost arama kanalının kullanımı yüksek oranda azalmaktadır.

Grafikte dikkati çeken önemli bir husus, Bilgi ve İletişim sektöründe 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işler için İŞKUR'un bir arama kanalı olarak önemli bir ağırlıkta olmasıdır. 20+ istihdamlı işyerlerindeki açık işlerin yüzde 62,4'ünde arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır. Ülke geneli 20+ işyerlerinde de İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanılma oranı yüzde 61,8'dir. Bu durumda Bilgi ve İletişim sektöründe bulunan işverenler ülke genelinden de

yüksek oranda açık işlerini karşılamada İŞKUR'u tercih etmektedirler. Sektördeki tüm açık işlerin ise yüzde 52,4'ünde İnternet-Sosyal Medya arama kanalı olarak ilk sırada tercih edilirken bu arama kanalı ülke genelinde yüzde 30'larda kalmıştır. Diğer bir deyişle Bilgi ve İletişim sektöründe açık işlerin yarısından fazlası internet veya sosyal medya yolu ile aranmaktadır. 2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında bu arama kanalının ikinci sırada yer alıp yüzde 40 larda kalması, son bir yıl içerisinde internet ve sosyal medyanın Bilgi ve İletişim sektöründe arama kanalı olarak kullanımının arttığının göstergesidir. Diğer arama kanallarından Özel İstihdam Büroları yüzde 40,3 iken yüzde 38,2'sinde ise İŞKUR arama kanalı olarak kullanılmıştır.

Tablo 5: En Fazla Açık İş Olan Meslekler

MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI
Figüran	2.025
Bilgisayar Mühendisi	1.356
Yazılım Mühendisi	943
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	515
Satış Danışmanı / Uzmanı	417
Yazılım Geliştiricisi	320
Matbaa İşçisi	148
Sistem Programcısı	147
Yazılım Destek Uzmanı	127
Makine Mühendisi (Arge/Aerodinamik)	117
Bilgisayar Programcısı	113
Elektronik Teknisyeni	102
Büro Yönetimi ve Sekreterlik/Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanı	101
Kurye	98
Bilgisayar Oyunları Programcısı	98
Moda Tasarımcısı	98
Bilgisayar Yazılım Teknisyeni	98
Makam Şoförü	98
Pazarlamacı	97
Cep Telefonu ve Aksesuarları Satış Elemanı	84
Grafik Tasarımcısı	82
Teknik Servis Elemanı	79
Grafiker	77
Endüstri Mühendisi	76
Elektrik-Elektronik Mühendisi	69

Kaynak: İPA 2018

Yukarıdaki tabloda ise Bilgi ve İletişim sektöründen alınan açık işler içinde ilk 25'de bulunan meslekler belirtilmiştir. Sektörde 9 bin 705 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 175 farklı meslekte bulunmaktadır. 2 bin 25 kişilik açık işle ilk sırada Figuran, 1.356 kişilik açık işle ikinci sırada Bilgisayar Mühendisi, 943 kişilik açık işle üçüncü sırada Yazılım Mühendisi meslekleri yer almıştır.

Talep edilen açık işler cinsiyet bazında incelendiğinde; özellikle kadın tercih edilen açık işlerde ilk sıralarda Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Büro Yönetimi ve Sekreterlik/Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanı meslekleri bulunmaktadır. Özellikle erkek istenen açık işlerde Elektronik Teknisyeni, Makam Şoförü, Teknik Servis Elemanı mesleklerinde talepte bulunulmuştur. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en fazla Figüran, Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Mühendisi mesleklerinde talepte bulunulmuştur. Görüldüğü üzere işin niteliği arttıkça işverenlerin cinsiyet tercihi geri plana atılmaktadır.

Tablo 6: Yükseköğretim Mezunu Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek

Meslekler	Açık İş Sayısı
Bilgisayar Mühendisi	1.356
Yazılım Mühendisi	845
Yazılım Geliştiricisi	293
Sistem Programcısı	147
Satış Danışmanı / Uzmanı	141
Yazılım Destek Uzmanı	127
Makine Mühendisi (Arge/Aerodinamik)	117
Bilgisayar Oyunları Programcısı	98
Moda Tasarımcısı	98
Bilgisayar Yazılım Teknisyeni	98
Bilgisayar Programcısı	89
Endüstri Mühendisi	76
Elektrik-Elektronik Mühendisi	69
Grafiker	69
İş Analisti	61
Mobil Yazılım Geliştirme Uzmanı	58
Yazılım Tasarımcısı	56
Muhabir	54
Sosyal Medya Uzmanı	53
Büro Yönetimi ve Sekreterlik/Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanı	51

Kaynak: İPA 2018

Yukarıdaki tabloda Bilgi ve İletişim sektöründe tespit edilen açık işlerin eğitim düzeylerine göre incelenmesi sonucu işverenler tarafından yükseköğretim mezunu talep edilen açık işler görülmektedir. Sektörde yükseköğretim mezunu için verilen 5 bin 59 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İşverenlerin meslek yüksekokulu, lisans ve lisans üstü seviyesinde işgücünü tercih ettikleri açık iş pozisyonları için ilk sırada aradıkları meslek ise 1.356 kişilik açık işle Bilgisayar Mühendisi olmuştur. İkinci sırada 845 kişilik açık iş ile Yazılım Mühendisi, üçüncü sırada 293 kişilik açık iş ile Yazılım Geliştiricisi yer almaktadır. Bu sıralama geçtiğimiz yıl aynı dönem yapılan araştırma kapsamındaki sıralama ile birebir aynı olup bu yıl sayılarda oldukça fazla bir artış yaşanmıştır. Özellikle ilk sırada yer alan Bilgisayar Mühendisliği için bin kişi üzerinde açık iş sayısı artmıştır. Sıralamada daha sonra ise Sistem Programcısı, Satış Danışmanı/Uzmanı, Yazılım Destek Uzmanı, Makine Mühendisi (Arge/Aerodinamik), Bilgisayar Oyunları Programcısı meslekleri izlemektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinde işverenlere son 1 yıl içinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektiklerini ve bunun nedenleri sorulmuştur. Bu araştırma ile ulaştığımız mevcut istihdam sayısı ve işyerlerindeki açık iş pozisyonları kadar istihdam etmek isteyip de çeşitli sebeplerle aradığı işgücünü bulamaması veya bulmasına rağmen zorlanması hususu da işgücü piyasası bilgisi için oldukça önemlidir. Bu bölümde Bilgi ve İletişim sektöründe işverenlerin eleman temininde güçlük çekilen kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

Grafik 16: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

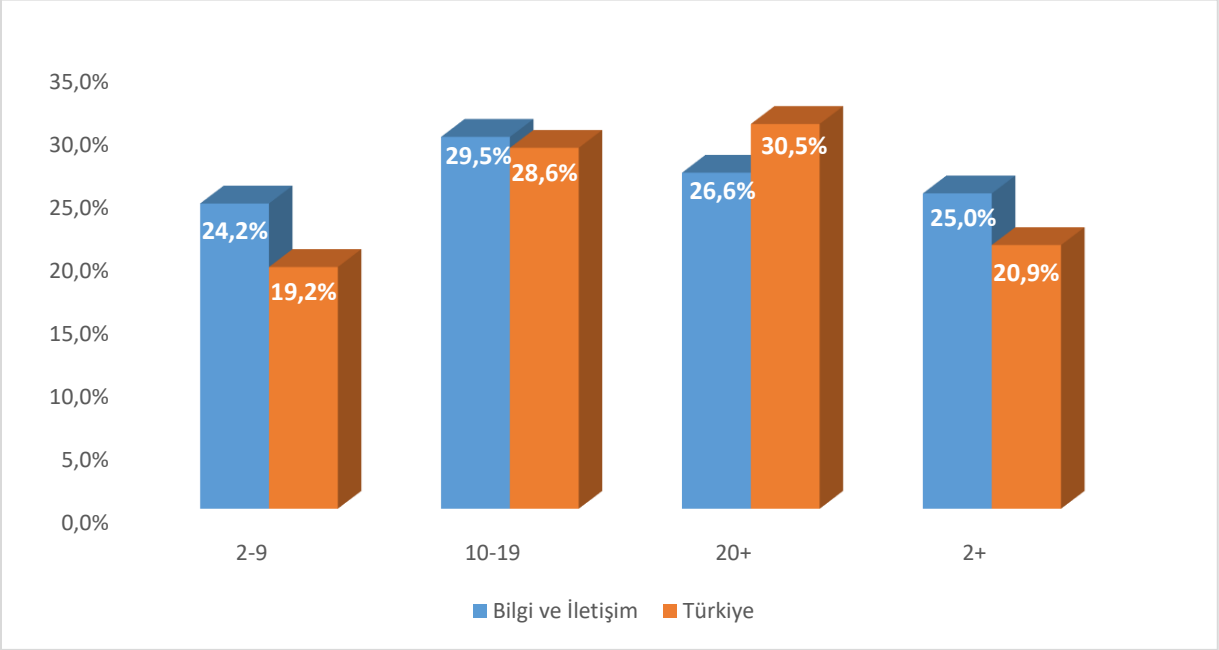

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 15 bin 148 işyerinden 3 bin 784'ünde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bu oran yüzde 25 olup, geçtiğimiz yıl yüzde 24,1 olan temininde güçlük çekme oranına göre yaklaşık 1 puan artmıştır. 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 29,5'i,20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 26,6'sı ve toplamda ise yüzde 25'inin eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir.

Sektörde eleman temininde güçlük çeken toplam işyeri oranı yüzde 20,9 olan Türkiye geneli oranına göre nispeten daha fazla oranda gerçekleşmiştir. İşyeri büyüklüklerine göre

incelendiğinde ise sadece 20+ istihdamlı işyerleri için sektörün eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür.

Tablo 7: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

MESLEK GRUPLARI	2-9	10-19	20+	2+
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	393	20	289	703
Hizmet ve Satış Elemanları	49	82	325	456
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	49	20	11	80
Profesyonel Meslek Mensupları	3.244	721	811	4.776
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	197	48	70	315
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.622	316	2.638	4.576
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	-	7	4	11
Yöneticiler	-	7	19	26
Genel Toplam	5.553	1.220	4.169	10.943

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründe 3 bin 784 işyerinde 10 bin 943 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 50,8'i 2-9 istihdamlı işyerlerinde bulunmaktadır ve temininde güçlük çekilen kişi sayısı 5 bin 553'tür. 10-19 istihdamlı işyerlerinde 1.220 kişinin ve 20+ istihdamlı işyerlerinde 4.169 kişinin temininde güçlük çekilmiştir.

Sektörde toplam tespit edilen temininde güçlük çekilen 10 bin 943 kişinin 4 bin 776'sı yani yüzde 43,6'sı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun olduğu tespit edilmiştir. Ülke geneli eleman temininde güçlük çekilen meslek gruplarına baktığımızda ise Bilgi ve İletişim sektöründe ilk iki sırada olan meslek gruplarından Profesyonel Meslek Mensupları grubunun yüzde 6,4, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun ise yüzde 9,4 oranı ile sıralamada oldukça gerilerde kaldığı görülmektedir.

Tablo 8: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

2-9	10-19	20+	2+
Bilgisayar Mühendisi	Yazılım Geliştiricisi	Figüran	Figüran
Yazılım Mühendisi	Yazılım Mühendisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Bilgisayar Mühendisi
Yazılım Geliştiricisi	Bilgisayar Mühendisi	Yazılım Mühendisi	Yazılım Mühendisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Web Tasarımcısı	Bilişim Uzmanı	Yazılım Geliştiricisi
Yazılım Tasarımcısı	Bilgisayar Yazılım Teknisyeni	Satış Danışmanı / Uzmanı	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Bilgisayar Teknik Servisçisi/Bilgisayar Donanım Teknisyeni	Yazılım Destek Uzmanı	Bilgisayar Mühendisi	Yazılım ve Veri Tabanı Uzmanı
Yazılım ve Veri Tabanı Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Cep Telefonu ve Aksesuarları Satış Elemanı	Yazılım Destek Uzmanı
Elektronik Teknolojisi Teknikeri/Elektrik-Elektronik Teknikeri	Bilgi İşlem Destek Uzmanı	Yazılım ve Veri Tabanı Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Diğer Profesyonel, Teknik ve İlgili Personel	Bilgisayar Destekli Endüstriyel Modellemeci/Modelci	Yazılım Destek Uzmanı	Yazılım Tasarımcısı
Bilgisayar Programcısı	Muhabir	Yazılım Geliştiricisi	Bilişim Uzmanı
Muhabir	Gazete Dağıtıcısı	Endüstri Mühendisi	Muhabir
Matbaa İşçisi	Bilgisayar Programcısı	Pazarlamacı	Bilgisayar Teknik Servisçisi/Bilgisayar Donanım Teknisyeni
Bilişim Teknolojileri Teknisyeni	Muhasebeci	Teknik Servis Elemanı	Elektronik Teknolojisi Teknikeri/Elektrik-Elektronik Teknikeri
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	Teknik Satış Temsilcisi	Editör-Gazete, Dergi Vb.	Diğer Profesyonel, Teknik ve İlgili Personel
Servis Büro Elemanı (Teknik Ürünler)	İş ve Meslek Danışmanı	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Bilgisayar Programcısı
Bilişim Personeli	Organizasyon Sorumlusu	Muhabir	Matbaa İşçisi
Yazılım Destek Uzmanı	Grafiker	Sistem Mühendisi(Üretim)	Elektrik-Elektronik Teknisyeni
Satış Destek Personeli	Müşteri Temsilcisi	Sesçi	Bilişim Teknolojileri Teknisyeni
Satış Danışmanı / Uzmanı	Makyöz- Makyör	Elektrik Teknisyeni	Web Tasarımcısı
Gazete Dağıtıcısı	Bilişim Sistemleri Mühendisi	Bilişim Sistemleri Mühendisi	Bilgisayar Yazılım Teknisyeni

Kaynak: İPA 2018

Yukarıdaki tabloda sektördeki temininde güçlük çekilen meslekler ilk 20 meslek özelinde incelenmiştir. İlk sırada Figüran mesleğinin temininde güçlük çekildiği daha sonra Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Mühendisi, Yazılım Geliştiricisi meslekleri olduğu görülmektedir. En fazla

açık iş olan mesleklerle kıyaslandığında ilk sıralardaki mesleklerin önemli ölçüde eşleştiği görülmektedir.

Grafik 17: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

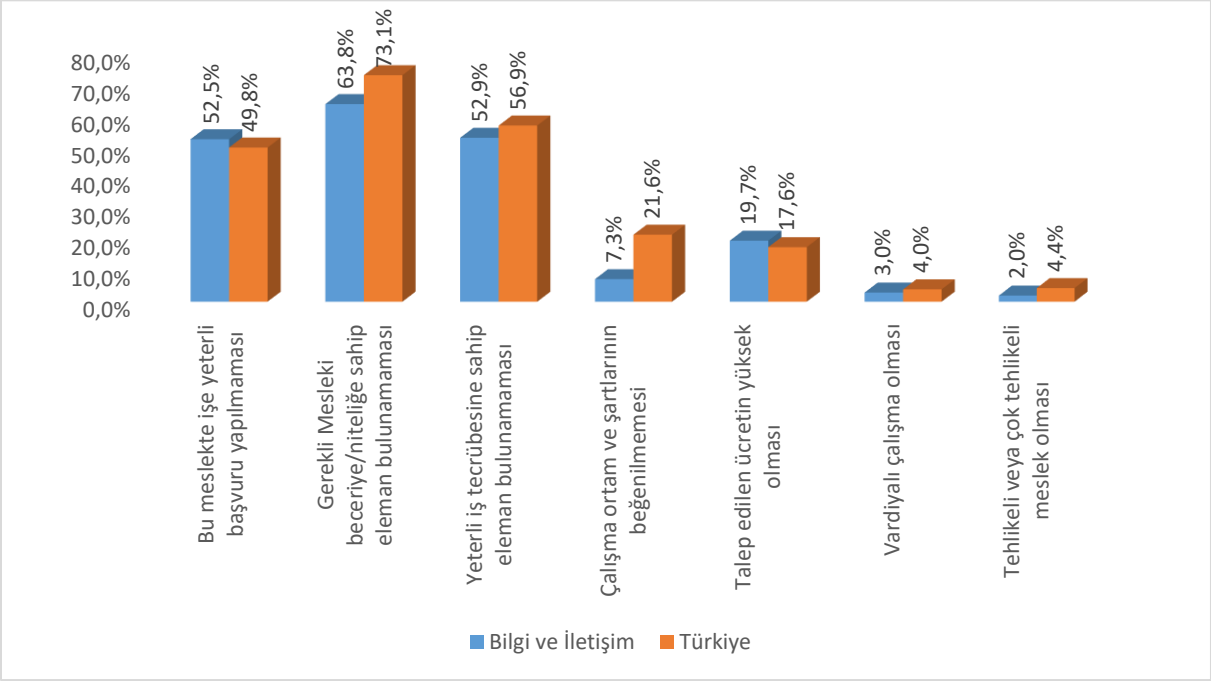

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründe eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 63,8'inin Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline göre daha düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Daha sonra yüzde 52,9'u oranında ise Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni, yüzde 52,5 ile Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması nedenleri ön plana çıkmıştır. Bu noktada dikkat çeken diğer bir husus ise eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinden çalışma ortam ve şartlarının bağenilmemesi nedeni, ülke geneline göre bu sektörde oldukça düşük gerçekleşirken, talep edilen ücretin yüksek olması nedeni ise yüksek oranda gerçekleşmiştir.

Temininde güçlük çekme nedenlerine işyeri büyüklükleri özelinde bakıldığında ise 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerlerinde nedenin değişmediği ancak 20 ve daha fazla büyüklükteki işyerlerinde ise bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Daha kurumsal firmalar, yüzde 73,6 gibi yüksek bir oranda eleman temininde güçlük çektikleri mesleklere ilişkin başvuru yapılmadığı için zorluk çektiklerini belirtmişlerdir.

Şekil 1: Bilgi ve İletişim Sektöründeki İşyerlerinin Açık İş, ARGE, İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumu, İhracat, İşyeri yaşı, Part Time, TGÇM, İşyeri Büyüklüğü, Vardiya ve Yatırım Planlama Durumu

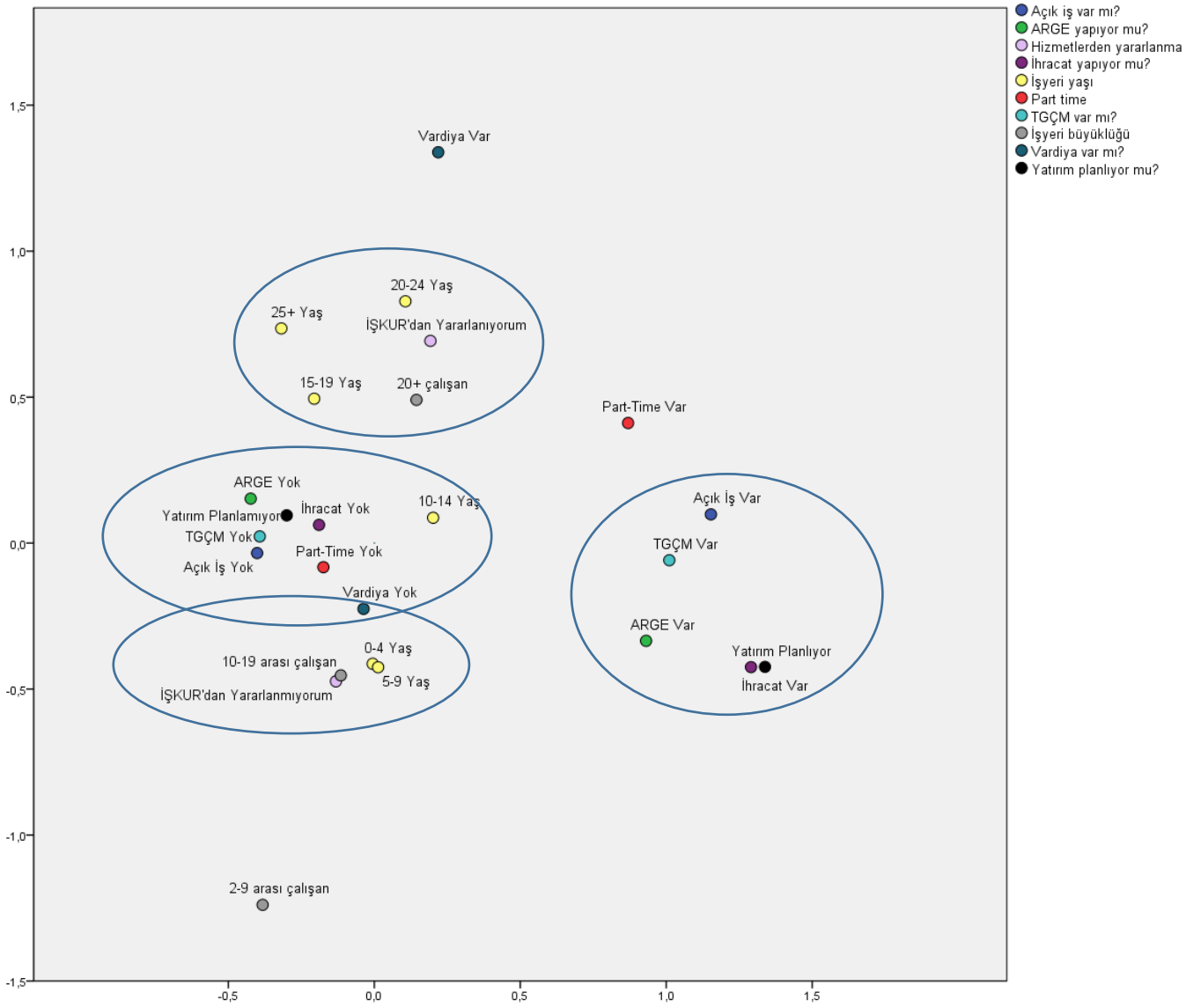

Kaynak: İPA 2018

Bilgi ve İletişim sektöründeki işyerlerinin açık iş, ARGE, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu, ihracat, işyeri yaşı, part time, TGÇM, işyeri büyüklüğü, vardiya ve yatırım planlama durumu uygunluk analizi yapılarak incelendiğinde; 20 ve daha fazla çalışana sahip 25 yaş ve üzeri, 20-24 yaş arası ve 15-19 yaş arası kurumsal işyerleri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. 10-14 yaş arası işyerleri genellikle açık işe sahip değil, yatırım planlamıyor, ihracat ve ARGE yapmıyor, part time ve vardiyalı çalıştırmıyor ve TGÇM'si bulunmamaktadır.

Açık işi olan işyerleri genellikle ARGE ve ihracat yapıyor, yatırım plalıyor ve TGÇM'si bulunmaktadır. Daha küçük çaplı ve genç işyerleri genellikle vardiyalı çalıştırmıyor ve İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyor. Ayrıca çoğu sektörde olduğu gibi Bilgi ve İletişim sektöründe de açık iş ile TGÇM arasında doğru orantılı bir ilişki mevcut olup, açık iş ve TGÇM'si olan işyerlerinin çoğunluğu yatırım planlamaktadır.

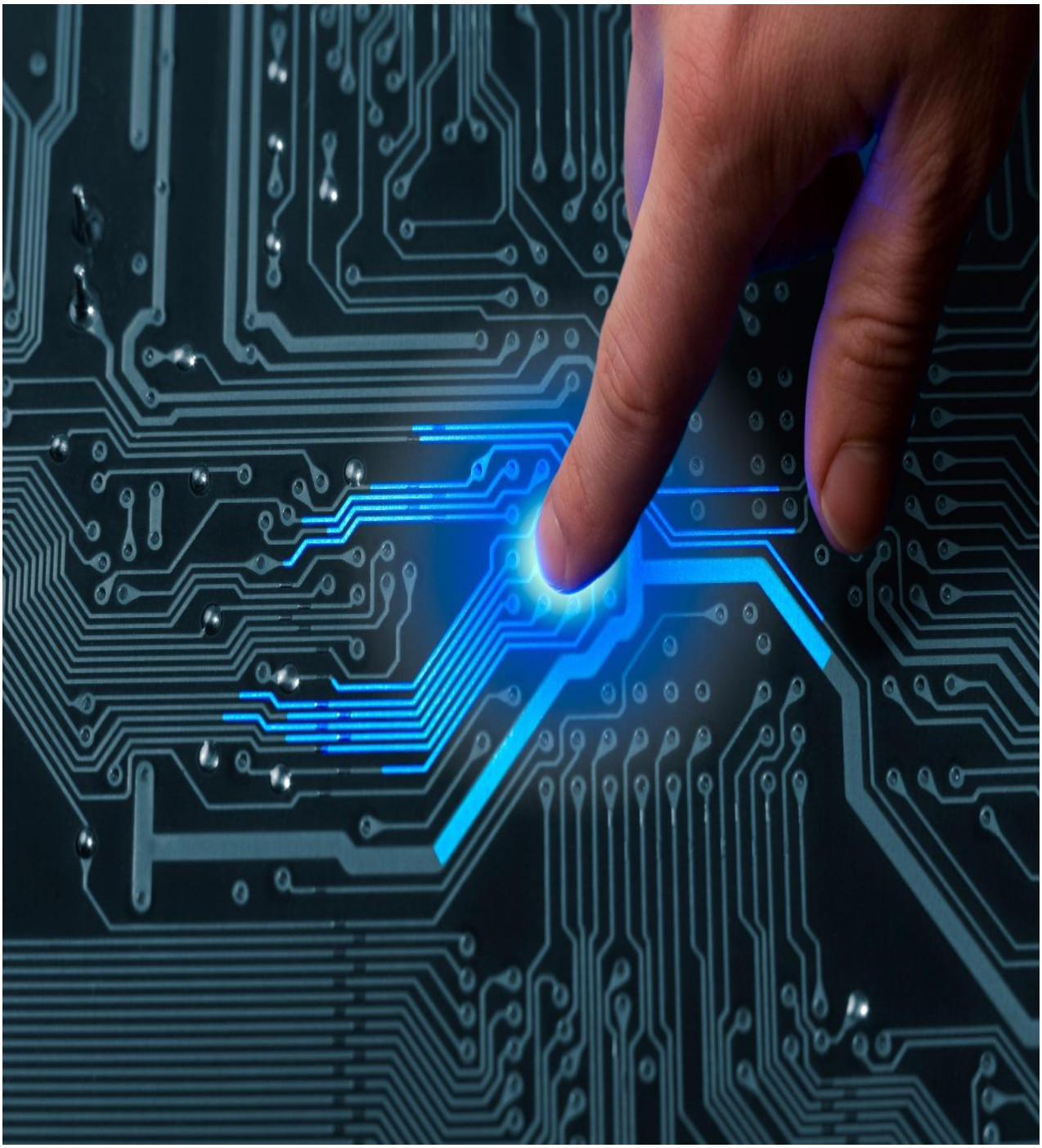

Bilgi ve İletişim sektöründe çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Bilgi ve İletişim sektöründe işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

Tablo 9: Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

En Fazla Talep Edilen Meslekler
Sistem Programcısı
Yazılım Tasarımcısı
Elektronik Teknolojisi Teknikeri/Elektrik-Elektronik Teknikeri
Elektrik-Elektronik Teknisyeni
Cep Telefonu ve Aksesuarları Satış Elemanı
Bilgisayar Mühendisi
Bilgisayar Teknik Servisçisi/Bilgisayar Donanım Teknisyeni
Matbaa İşçisi
Diğer Profesyonel, Teknik ve İlgili Personel
Endüstri Mühendisi

Kaynak: İPA 2018

Şekil 2: 20+ İşyerlerinde Çalışan Sayısına Oranla İllerin Eleman İhtiyaç Sıralaması

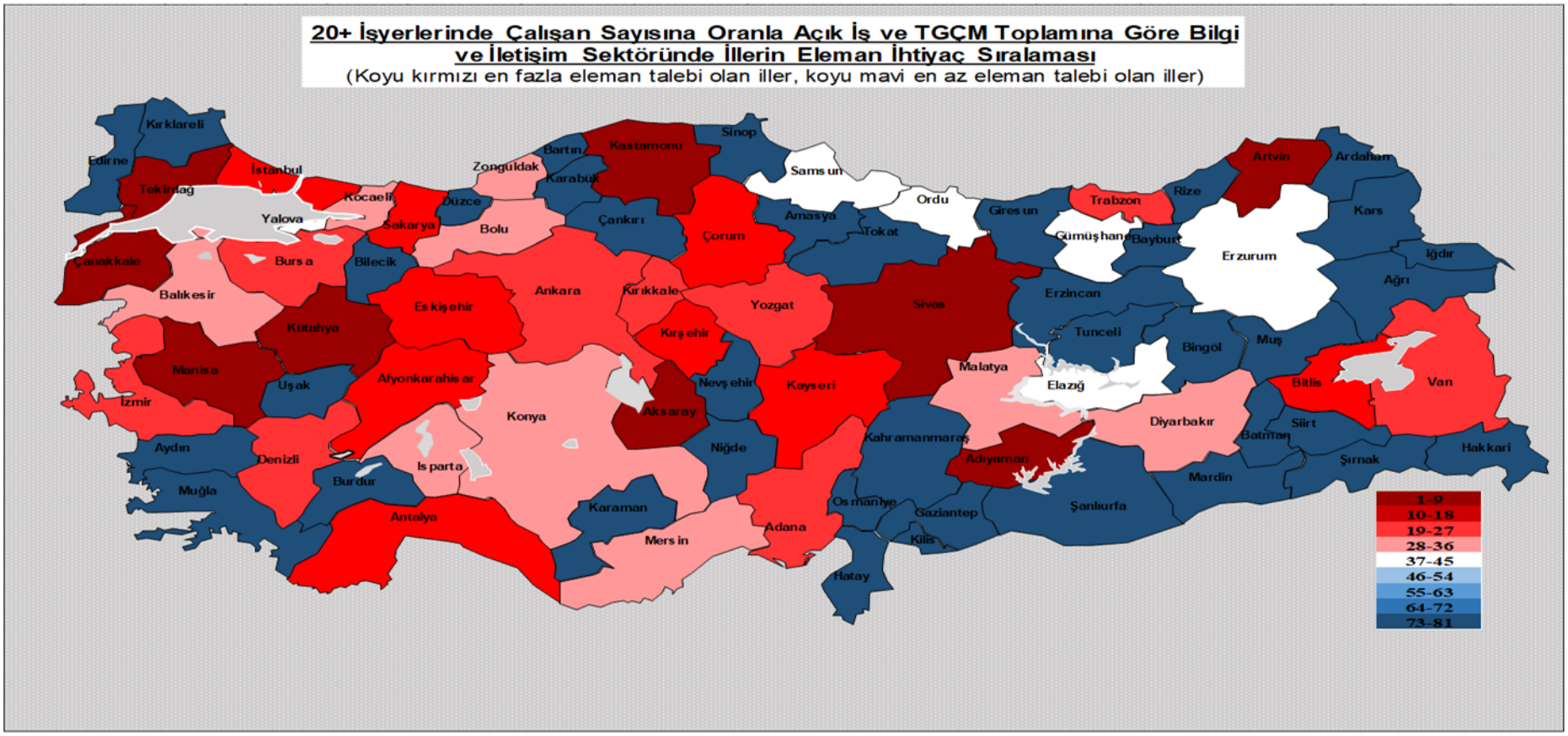

Kaynak: İPA 2018

20+ işyerlerinde sektördeki il bazında açık iş ve TGÇM eleman sayısı toplamının sektördeki toplam çalışan sayısına bölünmesiyle elde edilen gösterge sayesinde, Bilgi ve İletişim sektöründe illerin çalışan sayısına oranla eleman talepleri sıralanmıştır. Buna göre koyu kırmızı iller Bilgi ve İletişim sektöründe en fazla elemana ihtiyaç duyanlar, koyu maviler ise en az elemana ihtiyaç duyanlardır.

Tablo 10: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları

İller	Açık İş	TGÇM
İSTANBUL	3.434	3.207
ANKARA	566	377
İZMİR	98	110
ESKİŞEHİR	75	45
BURSA	59	43
ANTALYA	45	49
SAMSUN	33	10
KOCAELİ	32	10
VAN	30	0
ÇORUM	30	0
MANİSA	25	30
KIRIKKALE	18	20
TEKİRDAĞ	16	16
SİVAS	12	13
ORDU	11	5
TRABZON	8	8
ELAZIĞ	8	3
SAKARYA	7	13
ERZURUM	7	4
ÇANAKKALE	6	2
MERSİN	6	9
DİYARBAKIR	5	2
KONYA	5	7
ADANA	5	9
AKSARAY	4	2
YALOVA	3	0
KAYSERİ	3	26
ADIYAMAN	1	3
BALIKESİR	1	3
AFYONKARAHİSAR	1	84
ZONGULDAK	1	3
YOZGAT	0	20
GÜMÜŞHANE	0	10
KIRŞEHİR	0	5
ISPARTA	0	4
MALATYA	0	3
DENİZLİ	0	3
BİTLİS	0	2
KASTAMONU	0	2
KÜTAHYA	0	1
BOLU	0	1

İller	Açık İş	TGÇM
ARTVİN	0	1
ERZİNCAN	0	0
IĞDIR	0	0
HAKKÂRİ	0	0
MUŞ	0	0
GAZİANTEP	0	0
ŞANLIURFA	0	0
BATMAN	0	0
ŞIRNAK	0	0
EDİRNE	0	0
KIRKLARELİ	0	0
AYDIN	0	0
MUĞLA	0	0
BURDUR	0	0
KAHRAMANMARAŞ	0	0
NEVŞEHİR	0	0
RİZE	0	0
BAYBURT	0	0
AĞRI	0	0
ARDAHAN	0	0
KARS	0	0
BİNGÖL	0	0
TUNCELİ	0	0
KİLİS	0	0
MARDİN	0	0
SİİRT	0	0
UŞAK	0	0
BİLECİK	0	0
DÜZCE	0	0
KARAMAN	0	0
HATAY	0	0
OSMANİYE	0	0
NİĞDE	0	0
BARTIN	0	0
KARABÜK	0	0
ÇANKIRI	0	0
SİNOP	0	0
AMASYA	0	0
TOKAT	0	0
GİRESUN	0	0
TOPLAM*	4.557	4.169

*Türkiye geneli sayısı, 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık iş ve TGÇM sayısıdır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Bilgi ve İletişim sektöründe işverenlerin 2019 yılı Nisan sonu itibariyle istihdamlarının ne yönde değişim gösterecekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir.

Tablo 11: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	2-9		10-19		20+		2+	
	Net İstihdam Değişimi	NIDO	Net İstihdam Değişimi	NIDO	Net İstihdam Değişimi	NIDO	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	639	13,4%	245	9,9%	2.028	8,1%	2.912	9,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	491	15,2%	170	17,7%	379	10,6%	1.041	13,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	786	41,0%	-	-	32	0,7%	818	11,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	3.686	18,3%	1.336	15,5%	1.555	3,7%	6.576	9,3%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	147	7,0%	14	2,9%	64	1,3%	225	2,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.917	28,1%	245	6,5%	454	2,2%	2.616	8,5%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	197	30,8%	-	-	-	-	197	10,6%
Yöneticiler	49	0,8%	34	2,2%	20	0,4%	103	0,8%
Genel Toplam	7.913	17,2%	2.044	10,9%	4.532	4,2%	14.489	8,4%

Kaynak: İPA 2018

Sektörde 1 yıl sonra işverenlerin 14 bin 489 kişilik istihdam artışı bekledikleri tespit edilmiştir. Net istihdam değişim oranı ise yüzde 8,4 olup sektörde istihdamın, 2019 yılı Nisan sonunda 2018 yılı Nisan ayına göre yüzde 8,4 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 9,7 olarak tespit edilmiştir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişim oranı yüzde 4,2, 10-19 istihdamlı işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 10,9 ve 2-9 istihdamlı işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 17,2'dir.

Sektörde araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerleri için net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 13,4 ile Hizmet ve Satış Elemanları olmuştur. En düşük oran ise Yöneticiler meslek grubudur. İkinci en yüksek oran ise Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdedir. Bu meslek grubunda istihdamın bir sonraki yıl yüzde 11,3 oranında aratacağı öngörülmektedir. Ancak bu artışın tamamına yakını 2-9 arası işyerlerinde gerçekleşmesi

beklenmektedir. Daha büyük işyerlerinde bu meslek grubundaki beklenen 818 kişilik istihdam artışının 786'sı 2-9 istihdamlı işyerlerindedir.

Tablo 12: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Sahne Makinisti (Set İşçisi)
Yazılım Mühendisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Bilgisayar Mühendisi	Prodüksiyon Amir Yardımcısı
Yazılım Geliştiricisi	Film Yapım Teknikeri
Beden İşçisi (Genel)	Radyo ve Televizyon Muhabiri
Bilgisayar Yazılım Teknisyeni	Direksiyon Eğitmeni
Satış Danışmanı / Uzmanı	Yazı İşleri Müdürü (Gazete ve Dergi)
Yazılım Destek Uzmanı	Dizgici (Baskı Öncesi İşlemcisi)
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	Aşçı
Müşteri Temsilcisi	Sayfa Sekreteri

Kaynak: İPA 2018

Yukarıdaki tabloda ise net istihdam artışının ve azalışının beklendiği meslekler verilmiştir. Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2019 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği meslekler; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Yazılım Mühendisi, Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Geliştiricisi olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Sahne Makinisti (Set İşçisi), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Prodüksiyon Amir Yardımcısı, Film Yapım Teknikeri ve Radyo ve Televizyon Muhabiri olarak beklenmektedir.

Grafik 18: Gelecek Dönem İstihdam Beklentileri

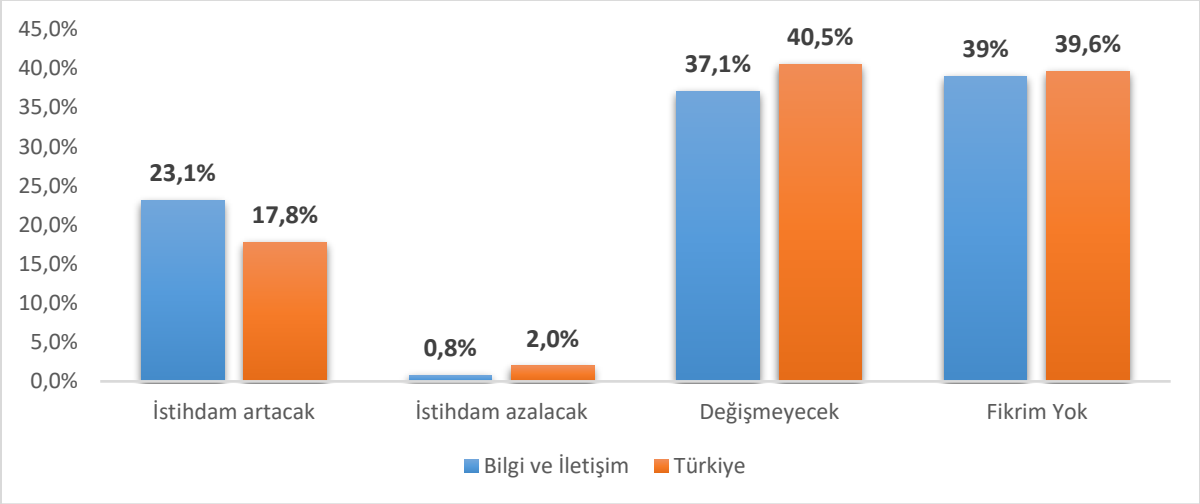

Kaynak: İPA 2018

Sektörde araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinde işverenlerin 1 yıl sonraki beklentilerine bakıldığında yüzde 23,1'i istihdamlarının artacağı yönde tahminlerini belirtmişlerdir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 17,8 olarak gerçekleşmiştir. İstihdam azalışı yönünde tahmini olan işverenler ise toplam işverenlerin yüzde 0,8'ini oluşturmaktadır. Yüzde 39'unun ise bir öngörüsü bulunmamakta ve yüzde 37,1'inin de istihdamlarının değişmeyeceği yönünde öngörüsü bulunmaktadır. Sektörün ülke geneline göre istihdama daha olumlu baktığı değerlendirilmektedir.

SONUÇ

Bilgi ve İletişim sektörü raporu, 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilen 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarından derlenerek yazılmıştır. Bu rapor sektörün mevcut durumunu, istihdam yapısını, işgücü ihtiyaçlarını ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine yönelik bilgiler vermektedir.

2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 15 bin 148 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 172 bin 577 çalışan tespit edilmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 79,2'si 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. 20 ve daha fazla istihdamlı işyeri sayısı ise toplam işyerleri içinde yüzde 10,6 oranında bulunmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe 20+ istihdamlı işyerlerinin oranı Türkiye geneline göre daha yüksek gerçekleşmiştir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 172 bin 577 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 64,1'i erkeklerden, yüzde 35,9'u ise kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 10 milyon 619 bin 386 olarak tespit edilmiş olup, Türkiye genelinde toplam çalışanların yüzde 25,7'si kadınlardan oluşmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre daha fazladır.

Geçen yıl ise sektörde 170 bin 347 çalışan tespit edilmiştir. 2018 yılı araştırmasına göre çalışan sayısı geçen yıla göre yüzde 1,3 oranında artış göstermiştir.

Bilgi ve İletişim sektöründe en fazla istihdam edilen meslek grubunun Profesyonel Meslek Mensupları olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda istihdam edilenler toplam sayının yüzde 41,2'sini oluşturmaktadır. Bu meslek grubunda çalışan sayısının Türkiye genelinde yüzde 13,5'lik oranda gerçekleşmiştir. Bu meslek grubunda ağırlıklı olarak lisans ve üstü eğitim düzeylerine mensup kişiler istihdam edildiğinden ve Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdeki istihdamın, toplam istihdamın içinde nispeten düşük olması sektörde çalışanların eğitim seviyesinin yüksekliğini göstermektedir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde çalışanlar içinde ilk sırada Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği yer almaktadır. Daha sonra ise Yazılım Mühendisi, Yazılım Geliştiricisi ve Bilgisayar Mühendisi meslekleri bulunmaktadır.

Erkeklerde en çok çalışılan meslekte ilk sırada Yazılım Mühendisi; kadınlarda ise Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki payı değerlendirildiğinde; sektördeki işyerleri Türkiye genelindeki işyerlerinin yüzde 1,2'sini; mevcut istihdamı ise toplam istihdamın yüzde 1,6'sını oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 15 bin 148 işyerinden 2 bin 876'sında çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, 2 bin 876 işyerinden toplam 9 bin 705 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 19'una tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 6,4 puan üzerindedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça açık işi olan işyeri oranı da artmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektörünün açık iş oranı yüzde 5,3 olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin 94,7'sinin fiili istihdamda olduğu, 5,3'ünde ise personel açığının bulunduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranı Türkiye genelinde yüzde 4,2 olarak tespit edilmiştir. Sektörün açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranından 1,1 puan üstünde gerçekleşmiştir. Bilgi ve İletişim sektörünün eleman ihtiyacı Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Sektörde 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan toplam 9 bin 705 kişilik açık işin yüzde 80,2'sinde kadın ya da erkek anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmek istemişlerdir.

İşyerleri büyüdükçe cinsiyetin önemli olmadığı açık iş tercihleri sürekli olarak artmıştır. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 70,1'inde cinsiyetin önemli olmadığı hususu vurgulanmışken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 73,4'e, 20+ istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 91'e yükselmiştir. Bu artış eğiliminin nedeni olarak; özellikle kurumsal firmalarda daha çok eğitim ve beceri düzeyine önem gösterilmesi, işi yapabilecek yetkinliğin ön plana çıkarak cinsiyetin tercih kriteri olarak ortaya çıkmaması gösterilebilir. Ayrıca yüksek eğitim istenen mesleklerde de cinsiyet farklılaşması ortadan kalkmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektöründe 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 42,5'inde lisans mezunu talep edilmiştir.

Bilgi ve İletişim sektöründeki açık işlerde binde 7 gibi düşük bir oranda lise altı eğitim düzeyinde işgücü talebinde bulunulmuştur. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisans üstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu oranlar da sektörün mevcut istihdamından sonra ihtiyaç duyulan işgücünün de eğitim seviyesinin yüksekliğini açıklamaktadır.

Sektördeki açık işlerin yüzde 42,4'ünde işverenlerin engelli çalıştırmaya yönelik tutumları olumludur. Bu husus işyeri büyüklüklerine göre değişebilmektedir. İşverenlerin açık işleri için engelli çalıştırma yönündeki eğilimi küçük işyerleri için daha yüksektir.

Bilgi ve İletişim sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Bilgisayar Kullanımı ve üçüncü sırada ise Takım Çalışması bulunmaktadır.

Sektörde 9 bin 705 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 175 farklı meslekte bulunmaktadır. ilk sırada Figuran, ikinci sırada Bilgisayar Mühendisi, üçüncü sırada Yazılım Mühendisi meslekleri yer almıştır.

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 15 bin 148 işyerinden 3 bin 784'ünde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bu oran yüzde 25 olup, geçtiğimiz yıl yüzde 24,1 olan temininde güçlük çekme oranına göre yaklaşık 1 puan artmıştır.

Bilgi ve İletişim sektöründe 3 bin 784 işyerinde 10 bin 943 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Sektörde toplam tespit edilen temininde güçlük çekilen 10 bin 943 kişinin 4 bin 776'sı yani yüzde 43,6'sı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun olduğu tespit edilmiştir. Ülke geneli eleman temininde güçlük çekilen meslek gruplarına baktığımızda ise Bilgi ve İletişim sektöründe ilk iki sırada olan meslek gruplarından Profesyonel Meslek Mensupları grubunun yüzde 6,4, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun ise yüzde 9,4 oranı ile sıralamada oldukça gerilerde kaldığı görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sırada Figüran mesleğinin temininde güçlük çekildiği daha sonra Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Mühendisi, Yazılım Geliştiricisi meslekleri olduğu görülmektedir.

Bilgi ve İletişim sektöründe eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 63,8'inin Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline göre daha düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Daha sonra yüzde 52,9'u oranında ise Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni, yüzde 52,5 ile Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması nedenleri ön plana çıkmıştır. Bu noktada dikkat çeken diğer bir husus ise eleman temininde güçlülk çekilme nedenlerinden çalışma ortam ve şartlarının bağenilmemesi nedeni, ülke geneline göre bu sektörde oldukça düşük gerçekleşirken, talep edilen ücretin yüksek olması nedeni ise yüksek oranda gerçekleşmiştir.

Sektörde 1 yıl sonra işverenlerin 14 bin 489 kişilik istihdam artışı bekledikleri tespit edilmiştir. Net istihdam değişim oranı ise yüzde 8,4 olup sektörde istihdamın, 2019 yılı Nisan sonunda 2018 yılı Nisan ayına göre yüzde 8,4 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 9,7 olarak tespit edilmiştir.

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2019 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği meslekler; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Yazılım Mühendisi, Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Geliştiricisi olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Sahne Makinisti (Set İşçisi), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Prodüksiyon Amir Yardımcısı, Film Yapım Teknikeri ve Radyo ve Televizyon Muhabiri olarak beklenmektedir.

Sektöre, ihtiyaç duyulan işgücünü yetiştirmek anlamında İŞKUR faaliyet ve projeler yürütmektedir. Sektörün üst politika belgelerindeki yeri ve önemine binaen bu politika belgelerine de dayanarak İŞKUR gerek sektörel analizlere gerekse nitelikli işgücü yetiştirme faaliyetlerine daha çok eğilmektedir. Özellikle sektöre yönelik olarak, dijital ekonominin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte işgücü yetiştirilmesi önemli gündem maddelerinden birisidir. Bu alanda ve Bilişim Uzmanı, Kodlama Uzmanı, Mobil Uygulama Tasarımcısı, Siber Güvenlik Uzmanı gibi geleceğin meslekleri olarak görülen alanlara yönelik eğitim modüllerinin ve program altyapısının hazırlanması faaliyetleri İŞKUR'un odaklandığı faaliyetlerinden birisidir.

Sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli alanlara işgücü yetiştirmek bağlamında, projeler de gerçekleştirilmektedir. Bilgi ve İletişim sektörüne yönelik olarak Nitelikli Bilişim Uzmanı Yetiştirme Projesi uygulanmakta ve bu proje kapsamında belirlenmiş olan Yazılım uzmanı, Sistem ağ uzmanı mesleklerinde eğitimler devam etmektedir.

Bilgi ve iletişim sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve istihdam programlarının uygulanması gerekliliği Ulusal İstihdam Stratejisi ve Bilgi Toplumu Stratejisi gibi belgelerde yerini almaktadır. Bu gereklilikten yola çıkılarak İŞKUR aktif işgücü programları vasıtasıyla sektörün ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır.

KAYNAKÇA

İŞKUR; 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması